

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ

ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ

ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

**Εταιρική Διακυβέρνηση και Εσωτερικός Έλεγχος
στην Ελλάδα - Εξελίξεις και Προοπτικές**

Τσακιρίδης Ευστάθιος

Παπαβασιλείου Χρήστος

Επιβλέπων Καθηγητής:

Κ. Κυπριωτέλης Ευστράτιος

Λέκτορας

ΑΘΗΝΑ, 2021

Corporate Governance and Internal Control in Greece - Developments and Prospects

Εγκρίθηκε από τριμελή εξεταστική επιτροπή

Αθήνα, 2021

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. Επιβλέπων καθηγητής
Κυπριωτέλης Ευστράτιος,
Λέκτορας
2. Μέλος επιτροπής
Τριάρχη Ειρήνη
Λέκτορας
3. Μέλος επιτροπής
Κόλιας Γεώργιος
Επίκουρος καθηγητής

© Τσακίριδης Ευστάθιος, Παπαβασιλείου Χρήστος, Αθήνα, 2021

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Δήλωση μη λογοκλοπής

Δηλώνω υπεύθυνα και γνωρίζοντας τις κυρώσεις του Ν. 2121/1993 περί Πνευματικής Ιδιοκτησίας, ότι η παρούσα πτυχιακή εργασία είναι εξ ολοκλήρου αποτέλεσμα δικής μου ερευνητικής εργασίας, δεν αποτελεί προϊόν αντιγραφής ούτε προέρχεται από ανάθεση σε τρίτους. Όλες οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν (κάθε είδους, μορφής και προέλευσης) για την συγγραφή της περιλαμβάνονται στη βιβλιογραφία.

Τσακιρίδης Ευστάθιος, Παπαβασιλείου Χρήστος

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Για την ολοκλήρωση της παρούσας εργασίας, καθοριστικό ρόλο έπαιξε η συμβολή ορισμένων ατόμων, που θα ήθελα να αναφέρω στο σημείο αυτό. Αρχικά, ευχαριστώ θερμά τον επιβλέποντα καθηγητή κ. Κυπριωτέλη .Χωρίς την βοήθεια και συμβολή του δεν θα μπορούσα να ολοκληρώσω την παρούσα μελέτη. Ευχαριστώ θερμά τον συν επιβλέποντα καθηγητή κ. Κυπριωτέλη για τη δική του συμβολή και υποστήριξη. Ευχαριστώ τους γονείς μου για την πρακτική και συναισθηματική υποστήριξη που μου παρείχαν, όχι μόνο κατά το τρέχον χρονικό διάστημα εκπόνησης της διπλωματικής αυτής, αλλά και καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών μου.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Απώτερος σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας ήταν η διερεύνηση της σχέσης που υφίσταται μεταξύ της εταιρικής διακυβέρνησης και του εσωτερικού ελέγχου. Προκειμένου να καλυφθεί ο σκοπός αυτός πραγματοποιήθηκε πρωτογενής ποσοτική έρευνα που βασίστηκε σε ερωτηματολόγιο που απαρτίζεται από ερωτήσεις κλειστού τύπου. Το ερευνητικό δείγμα αποτελείται από συνολικά 109 εσωτερικούς ελεγκτές, λογιστές, καθώς επίσης και διευθυντές, προϊσταμένους τμημάτων εσωτερικού ελέγχου ή λογιστηρίου και λοιπών απασχολούμενων σε παρεμφερείς θέσεις εργασίας ελληνικών εταιρειών. Η μέθοδος δειγματοληψίας που ακολουθήθηκε είναι η δειγματοληψία ευκολίας, συνδυαστικά με τη μέθοδο της χιονοστιβάδας. Τα αποτελέσματα έδειξαν στατιστικά σημαντική συσχέτιση μεταξύ της αποτελεσματικότητας της εταιρικής διακυβέρνησης και της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου. Επίσης, αποδείχτηκε θετική και στατιστικά σημαντική συσχέτιση μεταξύ της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου και της ανεξαρτησίας της επιτροπής ελέγχου. Σε γενικές γραμμές, φάνηκε ότι η αποτελεσματικότητα της εταιρικής διακυβέρνησης κυμαίνεται σε ικανοποιητικά επίπεδα και το ίδιο συμβαίνει με την υποστήριξη των στελεχών του εσωτερικού ελέγχου. Η αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου είναι μέτρια, ενώ μέτρια αποδείχτηκε ότι είναι και η ανεξαρτησία της επιτροπής ελέγχου. Τέλος, η αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου φάνηκε ότι δεν συσχετίζεται με την υπόσταση εσωτερικών και εξωτερικών εταιρικών κινδύνων.

Λέξεις-κλειδιά: Εσωτερικός Έλεγχος, Αποτελεσματικότητα, Εταιρική Διακυβέρνηση, Επιτροπή Ελέγχου.

ABSTRACT

The ultimate goal of this dissertation was to investigate the relationship between corporate governance and internal control. In order to meet this purpose, a primary quantitative research was conducted based on a questionnaire consisting of closed-ended questions. The research sample consists of a total of 109 internal auditors, accountants, as well as directors, heads of internal control or accounting departments and individuals who are employed to other similar working positions of Greek business entities. The sampling method followed is convenience sampling, in combination with the avalanche method. The results showed a statistically significant correlation between the effectiveness of corporate governance and the effectiveness of internal control. Moreover, a positive and statistically significant correlation was found between the effectiveness of internal control and the independence of the audit committee. In general, it seemed that the effectiveness of corporate governance is at satisfactory levels and the same is true with the support of internal audit executives. The effectiveness of the internal audit is moderate, while the independence of the audit committee proved to be moderate too. Finally, the effectiveness of internal control did not appear to be related to the existence of internal and external corporate risks.

Keywords: *Internal Audit, Efficiency, Corporate Governance, Audit Committee.*

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	vi
ABSTRACT.....	vii
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
1.1 Σκοπός και Αντικείμενο	1
1.2 Σπουδαιότητα Μελέτης και Συμβολή στην Ήδη Υφιστάμενη Γνώση	1
1.3 Σύντομη Ανασκόπηση Κεφαλαίων	3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ	5
2.1 Εσωτερικός Έλεγχος	5
2.2 Εταιρική Διακυβέρνηση	7
2.3 Η Σχέση Εταιρικής Διακυβέρνησης και Εσωτερικού Ελέγχου	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	15
3.1 Ερευνητικός Σκοπός.....	15
3.2 Ερευνητικά Ερωτήματα	15
3.3 Στάδια Έρευνας.....	16
3.4 Ερευνητικό Δείγμα και Μέθοδος Δειγματοληψίας.....	17
3.5 Ερευνητικό Εργαλείο	18
3.6 Περιορισμοί Έρευνας.....	20
3.7 Κάλυψη Ερευνητικής Ηθικής	20
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ.....	22
4.1 Δημογραφικά Αποτελέσματα.....	22
4.2 Απάντηση Σε Ερευνητικά Ερωτήματα.....	25
4.2.1 Πόσο αποτελεσματική είναι η εταιρική διακυβέρνηση των εταιρειών;	26

4.2.2 Πόσο ποιοτικός είναι ο εσωτερικός έλεγχος των εταιρειών;.....	28
4.2.3 Ποιος είναι ο βαθμός υποστήριξης των ανώτερων στελεχών του εσωτερικού ελέγχου;.....	30
4.2.4 Πόσο ανεξάρτητη είναι η επιτροπή ελέγχου;	32
4.2.5 Ποιες οι πεποιθήσεις των συμμετεχόντων σύμφωνα με το νέο νομοθετικό πλαίσιο συμμετοχής στο διοικητικό συμβούλιο;	34
4.2.6 Ποιοι κίνδυνοι είναι περισσότερο απειλητικοί για τις εταιρείες;	35
4.2.7 Ποια η σχέση μεταξύ της εταιρικής διακυβέρνησης και τους εταιρικού ελέγχου;.....	37
4.2.8 Ποια η σχέση του εσωτερικού ελέγχου με την υποστήριξη των ανώτερων στελεχών, την ανεξαρτησία της επιτροπής και τους κινδύνους που απειλούν τις εταιρείες;	38
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ.....	40
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	42
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ	46

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Σκοπός και Αντικείμενο

Απώτερος σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η διερεύνηση της σχέσης που υφίσταται μεταξύ της εταιρικής διακυβέρνησης και του εσωτερικού ελέγχου, προκειμένου να αναδειχθούν οι προοπτικές και οι εξελίξεις που υπάρχουν επί του εν λόγω ζητήματος στην περίπτωση της ελληνικής πραγματικότητας. Αυτό, θα καταστεί εφικτό μέσω της ανάδυσης του πρωταγωνιστικού ρόλου που διαδραματίζει ο εσωτερικός έλεγχος στην ποιοτική και χρηστή εταιρική διακυβέρνηση των σύγχρονων οργανισμών.

Πρόκειται για ένα ζήτημα, που εξετάζεται αφενός μέσω βιβλιογραφικής ανασκόπησης και αφετέρου μέσω πρωτογενούς ποσοτικής έρευνας, βασισμένης σε ένα πλήρως δομημένο δημοτολόγιο (Παράρτημα Ι). Μέσω της βιβλιογραφικής ανασκόπησης (Κεφάλαιο 2) επιδιώκεται η εξοικείωση του αναγνωστικού κοινού με έννοιες και ζητήματα που αφορούν τον εσωτερικό έλεγχο και την εταιρική διακυβέρνηση, καθώς επίσης και η συλλογή δευτερογενών δεδομένων, τα οποία στη συνέχεια θα συγκριθούν με τα ευρήματα της πρωτογενούς ποσοτικής έρευνας που ακολουθεί. Ως δευτερογενή δεδομένα, νοούνται πληροφορίες και στοιχεία που παρατίθενται σε άλλες ολοκληρωμένες μελέτες και έρευνες, επί παρεμφερών ζητημάτων με το παρόν εξεταζόμενο.

1.2 Σπουδαιότητα Μελέτης και Συμβολή στην Ήδη Υφιστάμενη Γνώση

Ως σημαντική απόρροια των πολυσυζητημένων λογιστικών σκανδάλων που διαδραματίστηκαν κατά τη δεκαετία 1980 -1990, ο εσωτερικός έλεγχος έχει λάβει μεγαλύτερη επιστημονική και ακαδημαϊκή προσοχή, ως σημαντικός συντελεστής στην

αποτελεσματική εταιρική διακυβέρνηση (Prawitt, 2009). Στο πλαίσιο μίας προσπάθειας αποκατάστασης της εμπιστοσύνης, πολλές εταιρικές μεταρρυθμίσεις αύξησαν τις ευθύνες του εσωτερικού ελέγχου (Bertin, 2007). Στο σημείο αυτό, ο εσωτερικός έλεγχος διαδραματίζει ιδιάζουσας σημασίας ρόλο στην αύξηση της αξιοπιστίας του συστήματος εσωτερικού ελέγχου, στη βελτίωση της διαδικασίας διαχείρισης κινδύνων και στην υπεράσπιση των αρχών της βέλτιστης εταιρικής διακυβέρνησης (Van Peursem, 2004; Sarens, et al. 2009). Συγκεκριμένα, ο εσωτερικός έλεγχος υποστηρίζει και ενισχύει το σύστημα ευθύνης που πρέπει να διαθέτουν τα εκτελεστικά όργανα μίας επιχειρηματικής οντότητας, αλλά και το ανθρώπινο δυναμικό αυτής, απέναντι στους ιδιοκτήτες και τα λοιπά ενδιαφερόμενα μέρη. Ο εσωτερικός έλεγχος διεξάγεται σε διαφορετικά νομικά και πολιτιστικά περιβάλλοντα εντός των οργανισμών, δηλαδή εντός του εσωτερικού τους περιβάλλοντος, παρέχοντας μία σειρά σημαντικών υπηρεσιών για τη χρηστή διοίκηση και διαχείριση των εταιρειών (Coram et al., 2008). Ο στόχος του εσωτερικού ελέγχου είναι να βελτιώσει την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα ενός οργανισμού, μέσω άσκησης επικοδομητικής κριτικής και ανατροφοδότησης (Cohen & Sayag, 2010).

Ταυτόχρονα, όλοι οι οργανισμοί, σε παγκόσμιο βεληνεκές, έχουν κληθεί να βελτιώσουν τις διαδικασίες εταιρικής διακυβέρνησης που ακολουθούν. Έτσι, η εταιρική διακυβέρνηση έχει αποκτήσει σημασία για την ανάπτυξη προτύπων που δύνανται να ανιχνεύσουν ή να αποτρέψουν εταιρικές αποτυχίες (Braendle et al., 2013; Soliman et al., 2014). Η εταιρική διακυβέρνηση ορίζεται ως η δομή και οι διαδικασίες που ακολουθούνται μεταξύ του διοικητικού συμβουλίου, των μετόχων, της ανώτατης διοίκησης και άλλων ενδιαφερομένων μερών, και περιλαμβάνει τους ρόλους της διαδικασίας διοίκησης, διαχείρισης και την άσκηση στρατηγικής ηγεσίας, καθώς επίσης και τους στόχους της διασφάλισης της λογοδοσίας και της βελτίωσης της απόδοσης ενός οργανισμού (Baker & Anderson, 2010). Τέλος, σύμφωνα με τους Brown & Casey (2012) οι πιο θεμελιώδεις αρχές της εταιρικής διακυβέρνησης είναι η συνάρτηση της κατανομής εξουσίας σε έναν οργανισμό, μεταξύ των μετόχων και του διοικητικού συμβουλίου του.

Εδώ και αρκετά χρόνια, ένα μεγάλο πλήθος εμπειρογνομόνων, στον τομέα της έρευνας, τονίζει την ανάγκη ενίσχυσης της Εταιρικής Διακυβέρνησης των οργανισμών (KPMG, 2007). Όμως, έχει διεξαχθεί εξαιρετικά περιορισμένη έρευνα σχετικά με τη σχέση που υφίσταται μεταξύ του εσωτερικού ελέγχου και της εταιρικής

διακυβέρνησης. Λαμβάνοντας υπόψιν την περιορισμένη έρευνα που έχει διεξαχθεί επί του εσωτερικού ελέγχου στην Ελλάδα, η παρούσα διπλωματική εργασία επιχειρεί να παράσχει πληροφορίες σχετικά με τους κρίσιμους παράγοντες που οδηγούν στην αποτελεσματική εταιρική διακυβέρνηση. Πιο συγκεκριμένα, εξετάζεται η σχέση που υφίσταται μεταξύ της εταιρικής διακυβέρνησης και του εσωτερικού ελέγχου στις σύγχρονες ελληνικές επιχειρηματικές μονάδες, τεκμηριώνοντας τη σχέση μεταξύ εταιρικής διακυβέρνησης και του ρόλου των εσωτερικών ελεγκτών. Ως εκ τούτου, η παρούσα διπλωματική εργασία καλύπτει ένα σημαντικό βιβλιογραφικό και ερευνητικό κενό στο πεδίο που εμπίπτει στη διερεύνηση και μελέτη της σχέσης μεταξύ εσωτερικού ελέγχου και εταιρικής διακυβέρνησης στην Ελλάδα, αποδεικνύοντας και τονίζοντας τον ρόλο των εσωτερικών ελεγκτών.

1.3 Σύντομη Ανασκόπηση Κεφαλαίων

Κατόπιν της ολοκλήρωσης του πρώτου εισαγωγικού κεφαλαίου, ακολουθεί το δεύτερο κεφάλαιο της βιβλιογραφικής ανασκόπησης. Στο κεφάλαιο αυτό, αρχικά, περιγράφονται και αναλύονται ζητήματα σχετικά με τον εσωτερικό έλεγχο και την εταιρική διακυβέρνηση. Κατόπιν, παρατίθενται δευτερογενή δεδομένα, από άλλες ολοκληρωμένες μελέτες και έρευνες, επί της συσχέτισης που υφίσταται μεταξύ της εταιρικής διακυβέρνησης και του εσωτερικού ελέγχου.

Στο τρίτο κεφάλαιο περιγράφονται τα βασικά μεθοδολογικά ζητήματα που ακολουθήθηκαν για τη διεξαγωγή και ολοκλήρωση της πρωτογενούς ποσοτικής έρευνας. Πιο συγκεκριμένα, αναφέρεται ο ερευνητικός σκοπός και τα ερευνητικά ερωτήματα που επιδιώκεται να καλυφθούν μέσω των ερευνητικών αποτελεσμάτων, τα στάδια που ακολουθήθηκαν για την ολοκλήρωση της έρευνας, ενώ στη συνέχεια περιγράφεται το ερευνητικό δείγμα και η μέθοδος δειγματοληψίας που ακολουθήθηκε. Κατόπιν τούτων, περιγράφεται το ερευνητικό εργαλείο, δηλαδή το ερωτηματολόγιο της παρούσας πρωτογενούς έρευνας. Στη συνέχεια, αναφέρονται οι ερευνητικοί περιορισμοί και ο τρόπος με τον οποίο καλύφθηκαν ζητήματα ερευνητικής ηθικής.

Στο τέταρτο κεφάλαιο γίνεται η παρουσίαση και συζήτηση των αποτελεσμάτων της έρευνας. Η παρουσίαση των ερευνητικών αποτελεσμάτων γίνεται αφενός μέσω της περιγραφικής και αφετέρου μέσω της παιδαγωγικής στατιστικής, με τέτοιον τρόπο ώστε να καλύπτονται τα ερευνητικά ερωτήματα.

Στο πέμπτο και τελευταίο κεφάλαιο παρατίθενται τα τελικά συμπεράσματα της παρούσας διπλωματικής εργασίας, κατόπιν σύγκρισης των ερευνητικών αποτελεσμάτων και των δευτερογενών δεδομένων που αντλήθηκαν από άλλες μελέτες και έρευνες, οι οποίες παρατέθηκαν στο δεύτερο κεφάλαιο. Στη συνέχεια, παρατίθενται προτάσεις θεμάτων άξιων μελλοντικής έρευνας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

2.1 Εσωτερικός Έλεγχος

Ο εσωτερικός έλεγχος αντικατοπτρίζει τη διαδικασία που είναι σχεδιασμένη και πραγματοποιείται από εκείνα τα στελέχη, στα οποία έχει αποδοθεί ο ρόλος της άσκησης εταιρικής διακυβέρνησης, διοικητικής διαχείρισης, καθώς επίσης και από το λοιπό ανθρώπινο δυναμικό που είναι σε θέση, βάσει της θέσης εργασίας την οποία στελεχώνει, να παρέχει εύλογη διαβεβαίωση σχετικά με την επίτευξη των στόχων της επιχειρηματικής μονάδας, καθώς επίσης και αναφορικά με τα επίπεδα αξιοπιστίας των χρηματοοικονομικών αναφορών, την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα των λειτουργιών που ακολουθούνται στο πλαίσιο του εσωτερικού περιβάλλοντος των οργανισμών και αναφορικά με τη συμμόρφωση των εταιρειών με τους ισχύοντες νόμους και κανονισμούς. Συνεπώς, ο εσωτερικός έλεγχος αποτελεί μία διαδικασία που είναι με τέτοιο τρόπο σχεδιασμένη και υλοποιημένη, ώστε μέσα από αυτήν να προσδιορίζονται και να εντοπίζονται συγκεκριμένοι επιχειρηματικοί κίνδυνοι, οι οποίοι κρίνονται απειλητικοί για την επίτευξη και πλήρωση των επιμέρους τιθέμενων εταιρικών στόχων (Reding et.al, 2013).

Σύμφωνα με την Επιτροπή COSO, ο εσωτερικός έλεγχος ορίζεται ως εκείνη η διαδικασία, η οποία πραγματοποιείται από το διοικητικό συμβούλιο, τα διευθυντικά στελέχη και το υπόλοιπο ανθρώπινο δυναμικό που απασχολείται σε μία εταιρεία, με σκοπό να παρέχει εύλογη βεβαιότητα σχετικά με την επίτευξη των στόχων που τίθενται στο πλαίσιο των κάτωθι κατηγοριών:

-Αξιοπιστία των χρηματοοικονομικών αναφορών.

-Συμμόρφωση με τους ισχύοντες νόμους και κανονισμούς.

-Αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα των εταιρικών λειτουργιών (Janvrin et al., 2012).

Ο εσωτερικός έλεγχος είναι απαραίτητο να διεξάγεται στο πλαίσιο των σύγχρονων επιχειρηματικών μονάδων για τους κάτωθι επιμέρους λόγους:

Αρχικά, μέσα από την διεξαγωγή αποτελεσματικού εσωτερικού ελέγχου επέρχεται η ελαχιστοποίηση των επιχειρηματικών κινδύνων που κρίνονται απειλητικοί για την ευρυθμία και την αποτελεσματικότητα των επιχειρήσεων. Αυτό συνεπάγεται ότι μέσα από την διεξαγωγή αποτελεσματικού εταιρικού ελέγχου, διασφαλίζεται η συνεχής αποτελεσματική λειτουργία των επιχειρηματικών οντοτήτων, καθώς επίσης και το γεγονός ότι οι επιχειρηματικές οντότητες λειτουργούν σε συμμόρφωση και ευθυγράμμιση με τα σχετικά υφιστάμενα κανονιστικά και νομοθετικά πλαίσια (Pickett, 2010; Pitt et al., 2014).

Όταν ικανοποιούνται τα ανωτέρω αναφερόμενα κριτήρια, τα οποία ταυτόχρονα αποτελούν και τους λόγους αναγκαιότητας διεξαγωγής εσωτερικών ελέγχων, διασφαλίζεται η υγιής συνέχιση της λειτουργίας της εκάστοτε εταιρείας, καθώς επίσης και η βιωσιμότητά της σε μακροπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα (Ohja, 2012).

Στο σημείο αυτό, κρίνεται σκόπιμη την αναφορά στους επιμέρους τρεις διαφορετικούς τύπους εσωτερικού ελέγχου που δύνανται να διεξάγονται στις σύγχρονες επιχειρηματικές μονάδες. Αυτοί είναι οι εξής (Lartey et al., 2020):

-Εσωτερικός έλεγχος ανίχνευσης (Detective): Πρόκειται για μία μορφή εσωτερικού ελέγχου που είναι με τέτοιο τρόπο σχεδιασμένος ώστε να δύναται να ανιχνεύει σφάλματα και παρατυπίες που ενδεχομένως έχουν πραγματοποιηθεί, στο πλαίσιο της καθημερινής δραστηριοποίησης ενός οργανισμού.

-Διορθωτικός εσωτερικός έλεγχος (Corrective): Πρόκειται για μία μορφή εσωτερικού ελέγχου που είναι με τέτοιο τρόπο σχεδιασμένος ώστε να δύναται να διορθώνει τα εντοπισμένα σφάλματα και τις εντοπισμένες παρατυπίες που αναφέρθηκαν ανωτέρω και οι οποίες ανακαλύφθηκαν μέσα από τον εσωτερικό έλεγχο ανίχνευσης.

-Προληπτικός εσωτερικός έλεγχος (Preventive): Πρόκειται για μία μορφή εσωτερικού ελέγχου που είναι με τέτοιο τρόπο σχεδιασμένος ώστε να δύναται να ελαχιστοποιεί την πιθανότητα εμφάνισης σφαλμάτων και παρατυπιών, κατά τη διάρκεια της καθημερινής λειτουργίας ενός οργανισμού. Ο συγκεκριμένος τύπος εσωτερικού ελέγχου διασφαλίζει την ορθή λειτουργία μιας επιχειρηματικής οντότητας, μέσα από την οποία διασφαλίζεται η ευρυθμία και βιωσιμότητά της (Lartey et al., 2020).

2.2 Εταιρική Διακυβέρνηση

Η εταιρική διακυβέρνηση αναφέρεται στον τρόπο με τον οποίο διοικείται μία επιχειρηματική οντότητα. Επί της ουσίας, πρόκειται για μια τεχνική, η οποία χρησιμοποιείται στο πλαίσιο της διοίκησης και διαχείρισης των οργανισμών. Η εταιρική διακυβέρνηση συνεπάγεται την κατεύθυνση των επιμέρους ακολουθούμενων λειτουργικών διαδικασιών και δραστηριοτήτων, στο πλαίσιο της καθημερινής δραστηριοποίησης των επιχειρήσεων, σύμφωνα με τις επιθυμίες των ενδιαφερομένων μερών τους. Η εταιρική διακυβέρνηση ασκείται από την πλευρά του διοικητικού συμβουλίου των εταιρειών, καθώς επίσης και από επιπρόσθετες αρμόδιες επιτροπές, οι οποίες κινούνται υπέρ του οφέλους των ενδιαφερομένων μερών των διοικουμένων επιχειρηματικών οντοτήτων. Μέσα από την εταιρική διακυβέρνηση αντικατοπτρίζεται η εξισορρόπηση αφενός ατομικής και αφετέρου κοινωνικής φύσεως στόχων. Επίσης, την ίδια στιγμή, στο πλαίσιο αυτής αντικατοπτρίζονται και στόχοι κοινωνικοοικονομικής φύσεως (Cheung et al., 2011; Aldamen et al., 2012).

Στο σημείο αυτό, επισημαίνεται ότι η εταιρική διακυβέρνηση αποτελεί την αλληλεπίδραση μεταξύ διαφόρων συμμετεχόντων, χαρακτηριστικά παραδείγματα των οποίων είναι το μετοχικό κοινό, τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου, καθώς επίσης και η ανώτατη διοίκηση των εταιρειών. Η αλληλεπίδραση αυτή έχει ως απώτερο σκοπό τη διαμόρφωση της απόδοσης της διοικούμενη σε επιχειρηματικής οντότητας και του τρόπου με τον οποίο αυτή κατευθύνεται κατά τη διάρκεια της καθημερινής της λειτουργίας, προκειμένου να επιτύχει τους οργανωσιακούς τιθέμενους στόχους (Sinclair, 2011; Luru & Nichitean, 2011).

Επίσης, διευκρινίζεται ότι η σχέση που υφίσταται μεταξύ των ιδιοκτητών των εταιρειών, ήτοι του μετοχικού κοινού, και των διαχειριστών και διοικητών τους πρέπει να είναι υγιής και σε καμία περίπτωση, δεν πρέπει να υπάρχει σύγκρουση μεταξύ των δύο εν λόγω μερών. Πρόκειται για μια διάσταση της εταιρικής διακυβέρνησης που δεν πρέπει να παραβλέπεται, καθώς αν συμβεί κάτι τέτοιο τότε υποκρύπτεται ο κίνδυνος της χαμηλής αποτελεσματικότητας της εταιρικής διακυβέρνησης (Davis & Useem, 2002).

Σαφέστατα, όμως, υπάρχει εμφανής διαχωρισμός των μετόχων των εταιρειών και των διοικητών τους, στο πλαίσιο της εταιρικής διακυβέρνησης. Πιο αναλυτικά, τα

διοικητικά στελέχη των επιχειρηματικών οντοτήτων λαμβάνουν όλες τις αποφάσεις που είναι συνυφασμένες με τη λειτουργία και την δραστηριοποίηση αυτών. Στις σύγχρονες επιχειρηματικές μονάδες, οι λειτουργίες και τα καθήκοντα των μετόχων και των διοικητικών στελεχών τους θα πρέπει απαραίτητως να είναι σαφώς ορισμένα και επιμερισμένα και δεν πρέπει να είναι εναρμονισμένα (Santiago-Castro & Brown, 2011; Wahyuni & Prabowo, 2012).

Η εταιρική διακυβέρνηση, επιπροσθέτως, είναι συνυφασμένη με τον καθορισμό των τρόπων λήψης αποτελεσματικών στρατηγικών αποφάσεων. Στο πλαίσιο αυτής, δίνεται απόλυτη εξουσία και πλήρης ευθύνη στο Διοικητικό Συμβούλιο των επιχειρηματικών μονάδων. Στη σύγχρονη οικονομία, η οποία είναι αμιγώς προσανατολισμένη στην αγορά, προκύπτει η ανάγκη άσκησης αποτελεσματικής εταιρικής διακυβέρνησης. Συν τοις άλλοις, η αποτελεσματικότητα του λειτουργικού πλαισίου των επιχειρηματικών οντοτήτων και οι νέες συνθήκες που έχει εισαγάγει το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης στη σύγχρονη αγορά, αποτελούν σημαντικούς παράγοντες που αναβαθμίζουν, σε ακόμα μεγαλύτερο βαθμό, την ανάγκη υπόστασης αποτελεσματικής εταιρικής διακυβέρνησης στους σύγχρονους οργανισμούς. Η εταιρική διακυβέρνηση, αν μη τι άλλο, καθίσταται απολύτως αναγκαία και απαραίτητη για την ανάπτυξη προστιθέμενης αξίας στα ενδιαφερόμενα μέρη των εταιρειών (Lin & Hwang, 2010).

Η εταιρική διακυβέρνηση, πέραν των ανωτέρω, εξασφαλίζει τη διαφάνεια στο ακολουθούμενο λειτουργικό πλαίσιο των σύγχρονων επιχειρηματικών οντοτήτων. Με τη σειρά της, η διασφάλιση της εν λόγω αναφερόμενης και διαφάνειας, εξασφαλίζει ισχυρή και ισορροπημένη οικονομική ανάπτυξη στις εταιρίες. Η οικονομική ανάπτυξη των οργανισμών, με την δική της σειρά οδηγεί στη διασφάλιση της προστασίας και προάσπισης των συμφερόντων του μετοχικού κοινού, συμπεριλαμβανομένων των μετόχων μειοψηφίας. Μέσα από την αποτελεσματική εταιρική διακυβέρνηση των εταιρειών, διασφαλίζετε ότι το σύνολο των μετοχών (πλειοψηφίας και μειοψηφίας) ασκούν πλήρως τα δικαιώματά τους και ότι η επιχειρηματική οντότητα προβαίνει στην πλήρη και απόλυτη αναγνώριση αυτών των δικαιωμάτων και αποφεύγεται η υπονόμευσή τους ή ο κίνδυνος του να μείνουν ακάλυπτα ή ανεκπλήρωτα (Santiago-Castro & Brown, 2011; Wahyuni & Prabowo, 2012)

Η εταιρική διακυβέρνηση αποτελεί μία έννοια που απαρτίζεται από ευρύ πεδίο, κάτι το οποίο είναι εμφανές από τα ανωτέρω αναφερόμενα δεδομένα. Στο εννοιολογικό της

πλαίσιο εσωκλείονται τόσο κοινωνικές όσο και θεσμικές πτυχές. Σε γενικές γραμμές, ωστόσο, υποστηρίζεται ότι από την πλευρά της άσκησης αποτελεσματικής εταιρικής διακυβέρνησης στις επιχειρηματικές οντότητες, ενθαρρύνεται ένα αξιόπιστο, ηθικό και διαφανές εταιρικό περιβάλλον (Salvioni & Bosetti, 2006).

Μέσα από την άσκηση αποτελεσματικής εταιρικής διακυβέρνησης, διασφαλίζεται η επίτευξη των εταιρικών στόχων και ως εκ τούτου, διασφαλίζεται η οικονομική ανάπτυξη των επιχειρηματικών οντοτήτων. Επομένως, η αποτελεσματική εταιρική διακυβέρνηση είναι άμεσα συνυφασμένη με τη διασφάλιση οικονομικής εξυγίανσης και βιωσιμότητας των οργανισμών, γεγονός από το οποίο διασφαλίζεται η μακροβιότητά τους (Friedman, 2008; Sternberg, 2004).

Πέραν αυτού, μέσα από την αποτελεσματική εταιρική διακυβέρνηση διασφαλίζεται η διατήρηση των επιπέδων εμπιστοσύνης του επενδυτικού κοινού προς την εκάστοτε επιχείρηση. Απότοκος αυτής της διασφάλισης είναι η επιχειρηματική οντότητα να έχει τη δυνατότητα της άντλησης χρηματοδοτικών κεφαλαίων, με αποτελεσματικό τρόπο (Chen et al., 2007; Patel et al., 2002).

Επιπροσθέτως, η αποτελεσματική εταιρική διακυβέρνηση οδηγεί στη συρρίκνωση το κόστος κεφαλαίου των εταιρειών. Παράλληλα, έχει αποδειχθεί η θετική της επίδραση στην τιμή των μετοχών των επιχειρηματικών οντοτήτων. Από τα ανωτέρω, αποδεικνύεται ότι η αποτελεσματική και ποιοτική εταιρική διακυβέρνηση είναι συνυφασμένη με την προστιθέμενη αξία στην εκάστοτε εταιρεία (Iqbal & Mirakhor, 2004).

Η αποτελεσματική εταιρική διακυβέρνηση, πέραν από τα οφέλη που προσφέρει στους οργανισμούς και τα οποία προαναφέρθηκαν, οδηγεί στην παροχή της βέλτιστης ώθησης στο μετοχικό κοινό των επιχειρήσεων, καθώς και στα διοικητικά στελέχη τους, για λόγους επίτευξης όλων των επιμέρους στόχων που οδηγούν στην εκπλήρωση των συμφερόντων αμοιτέρων των μερών, ήτοι των μετόχων και των διοικητών. Μέσω της χρηστής εταιρικής διακυβέρνησης, επομένως, επέρχεται ευθυγράμμιση στην ικανοποίηση των συμφερόντων του μετοχικού κοινού και των διοικητικών στελεχών, διασφαλίζοντας την απουσία αντικρουόμενων συμφερόντων μεταξύ τους (Mallin, 2010).

Επίσης, η χρηστή και ποιοτική εταιρική διακυβέρνηση, οδηγεί στην ελαχιστοποίηση περιττών δαπανών, στο πλαίσιο της καθημερινής λειτουργίας των εταιρειών. Μάλιστα,

αποτελεί σημαντικό προσδιοριστικό παράγοντα περιορισμού των επιπέδων αδιαφάνειας και διαφθοράς στις επιχειρηματικές οντότητες και στον τρόπο με τον οποίο αυτές λειτουργούν και δραστηριοποιούνται. Τέλος, η ποιοτική εταιρική διακυβέρνηση οδηγεί στη λήψη ορθολογικών αποφάσεων που είναι συνυφασμένες με τη διαδικασία διαχείρισης κινδύνου των εταιρειών (Sheridan & Kendall, 1992).

2.3 Η Σχέση Εταιρικής Διακυβέρνησης και Εσωτερικού Ελέγχου

Όπως χαρακτηριστικά επισημάνθηκε από τη μελέτη των Drogalas et al. (2014), η διαδικασία της διεξαγωγής του εσωτερικού ελέγχου αντικατοπτρίζει μία δραστηριότητα, η οποία διακατέχεται από υψηλά επίπεδα ανεξαρτησίας, αντικειμενικά αποτελέσματα και συμβουλευτικής φύσεως δράσεις, οι οποίες απευθύνονται προς το Διοικητικό Συμβούλιο των εταιρειών. Απώτερος σκοπός του εσωτερικού ελέγχου, υπό αυτό το πρίσμα είναι η προσθήκη αξίας στον ελεγχόμενο οργανισμό, καθώς επίσης και η ουσιαστική συμβολή στην περαιτέρω βελτίωση του ευρύτερου λειτουργικού και διαδικαστικού πλαισίου που τον διέπει.

Στο σημείο αυτό επισημαίνεται η έμφαση που αποδόθηκε στη μελέτη των Coram et al. (2008) στο γεγονός ότι τα υψηλά επίπεδα ποιότητας από τα οποία συνοδεύεται το αποτέλεσμα του ακολουθούμενου εσωτερικού ελέγχου είναι βοηθητικά στην επίτευξη των επιμέρους τιθέμενων οργανωσιακών στόχων. Οι μελετητές, μάλιστα, έδωσαν ιδιαίτερη έμφαση στο γεγονός ότι μέσα από τα υψηλά επίπεδα ποιότητας και αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου υποστηρίζεται μία συστηματικής φύσεως προσέγγιση, όσον αφορά ζητήματα που είναι συνυφασμένα με την μεγιστοποίηση των επιπέδων αποτελεσματικότητας των διοικητικών και διαχειριστικών διαδικασιών και αποφάσεων των εταιρειών, καθώς επίσης και ζητήματα αντικειμενικές και ορθολογικής αξιολόγησής τους. Συν τοις άλλοις, στην ίδια μελέτη αναφέρθηκε ότι η υψηλή αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου που διεξάγεται σε έναν οργανισμό οδηγεί στην βελτιστοποίηση των επιμέρους ακολουθούμενων διαδικασιών διαχείρισης κινδύνου. Η συγκεκριμένη μελέτη καταλήγει σε ένα γενικό συμπέρασμα που έγκειται στην θετική συσχέτιση της

αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου με την αποτελεσματικότητα της εταιρικής διακυβέρνησης.

Ακολουθώντας την ίδια κατεύθυνση, η έρευνα που διεξήχθη από τους Karagiorgos et al. (2010) καταλήγει στην απόδειξη ότι τα υψηλά επίπεδα αποτελεσματικότητας του διεξαγόμενου εσωτερικού ελέγχου των οργανισμών διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην βελτιστοποίηση και αναβάθμιση των επιπέδων αποτελεσματικότητας που είναι συνυφασμένα με την υφιστάμενη εταιρική διακυβέρνησή τους. Πρόκειται για μία έρευνα, τα ευρήματα της οποίας αποδεικνύουν είναι στατιστικά σημαντική και θετική συσχέτιση των επιμέρους χαρακτηριστικών στοιχείων, από τα οποία συνοδεύεται η εταιρική διακυβέρνηση και ο πραγματοποιούμενος εσωτερικός έλεγχος των εταιρειών.

Στο σημείο αυτό, αξιοσημείωτο κρίνεται το γεγονός ότι από την πλευρά του Διεθνούς Πλαισίου Επαγγελματικής Πρακτικής (IPPF), η ανάπτυξη και θέσπιση του οποίου σηματοδοτήθηκε από την πλευρά του Ινστιτούτου Εσωτερικών Ελεγκτών της Βόρειας Αμερικής, έχει επισημανθεί ότι η πραγματοποίηση αποτελεσματικού εσωτερικού ελέγχου στις εταιρείες πρέπει να συνάδει αφενός με την αξιολόγηση και αφετέρου με την υποβολή των βέλτιστων και πλέον καταλληλότερων συστάσεων περαιτέρω βελτιστοποίησης και ανάπτυξης των διαδικασιών που ακολουθούνται από τους ελεγχόμενους οργανισμούς και που αφορούν την εταιρική τους διακυβέρνηση (IPPF, 2017).

Από την πλευρά της έρευνας των Saud & Marchand (2012) διερευνήθηκε ο βαθμός στον οποίο ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλλει στη βελτιστοποίηση της εταιρικής διακυβέρνησης. Πρόκειται για μία επιπρόσθετη έρευνα που επικεντρώνεται στο συγκεκριμένο ζήτημα. Η έρευνα αυτή κατέληξε στο ότι τα υψηλά επίπεδα αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου συμβάλλουν σε στατιστικά σημαντικό βαθμό στην επίτευξη των τιθέμενων στόχων των εταιρειών. Επίσης, η ίδια έρευνα απέδειξε μία έμμεση συσχέτιση μεταξύ της αποτελεσματικότητάς του εσωτερικού ελέγχου και της αποτελεσματικότητας της εταιρικής διακυβέρνησης, λόγω του ότι υποστηρίχθηκε ότι μέσω της επίτευξης των τιθέμενων εταιρικών στόχων επέρχεται η αύξηση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών που ακολουθούνται στο πλαίσιο της εταιρικής διακυβέρνησης των οργανισμών. Έτσι, η συγκεκριμένη μελέτη προσέγγισε το ζήτημα της αποτελεσματικότητας της εταιρικής διακυβέρνησης, αμιγώς, μέσα από τον βαθμό επίτευξης των οργανωσιακών στόχων.

Συν τοις άλλοις, από μία επιπρόσθετη έρευνα έχει αποδειχθεί ότι οι ασκούμενοι τον εσωτερικό έλεγχο, δηλαδή οι εσωτερικοί ελεγκτές, συχνά επιφορτίζονται με τη διασφάλιση ότι οι ακολουθούμενες διαδικασίες μέσα στους οργανισμούς που ελέγχονται, καθώς επίσης και η σχετικοί διεξαγόμενοι έλεγχοι λειτουργούν ακριβώς με τον τρόπο που προσδιορίζεται από την πλευρά του διοικητικού συμβουλίου. Η ανάπτυξη τους γίνεται μέσω της παροχής, από την πλευρά του εσωτερικού ελέγχου, μίας ευρύτερης ποικιλίας υπηρεσιών. Η έρευνα αυτή είναι των Cohen & Sayag (2010). Οι εν λόγω ερευνητές, κατέληξαν στο ότι η βέλτιστη δυνατή στελέχωση των τμημάτων εσωτερικού ελέγχου των εταιρειών, σε συνδυασμό με την βέλτιστη διοίκηση ανθρώπινου δυναμικού των συγκεκριμένων τμημάτων, αποτελούν τα δύο κομβικά σημεία που οδηγούν στην αποτελεσματική λειτουργία ενός διεξαγόμενου εσωτερικού ελέγχου, καθώς επίσης και στην ταυτόχρονη αποτελεσματική εταιρική διακυβέρνηση.

Επιπροσθέτως, όσον αφορά το θέμα της υποστήριξης των ανώτερων στελεχών του εσωτερικού ελέγχου, έχει διευκρινιστεί από διεξαγόμενες έρευνες ότι αποτελεί ένα ακόμα παράγοντα αυξημένης κρισιμότητας για τα επίπεδα ποιότητας που συνοδεύουν τον διεξαγόμενο εσωτερικό έλεγχο των εταιρειών. Οι έρευνες αυτές, οι οποίες επικεντρώνονται στην συμβολή της υποστήριξης των ανώτερων στελεχών του εσωτερικού ελέγχου, καταλήγουν στο ότι όσο μεγαλύτερη είναι η υποστήριξη αυτή τόσο αποτελεσματικότερος είναι ο εσωτερικός έλεγχος. Πρόκειται για έναν επιπρόσθετο παράγοντα που προσδιορίζει τα επίπεδα αποτελεσματικότητας και ποιότητας του εσωτερικού ελέγχου. Μία από αυτές τις μελέτες είναι αυτή που διεξήχθη από τους Sarens & De Beelde (2006). Η μελέτη αυτή αποδεικνύει ότι από την πλευρά των ανώτερων διοικητικών στελεχών των επιχειρήσεων αναμένεται ότι ο εσωτερικός έλεγχος πρέπει να είναι σε θέση να αντισταθμίσει την απώλεια ελέγχου, η οποία υφίσταται εξαιτίας των αυξημένων επιπέδων πολυπλοκότητας της δραστηριότητας και των επιμέρους διαδικαστικών τελετουργικών δράσεων των εταιρειών, που ακολουθούνται στο πλαίσιο της καθημερινής τους δραστηριοποίησης. Όμως, από την πλευρά του εσωτερικού ελέγχου αναμένεται ότι τα ανώτερα διοικητικά στελέχη θα προβούν στην υποστήριξη των διαδικασιών που ακολουθούνται προκειμένου να διεξαχθεί ο εσωτερικός έλεγχος, ώστε αυτός να οδηγηθεί σε υψηλά επίπεδα ποιότητας και αποτελεσματικότητας.

Μία ακόμα έρευνα που ασχολήθηκε με το ζήτημα της υποστήριξης των ανώτερων στελεχών του εσωτερικού ελέγχου και στην συμβολή των επιπέδων της υποστήριξης

αυτής στην ποιότητα των ελεγκτικών αποτελεσμάτων, είναι αυτή των Odooyo & Omwono (2014). Οι συγκεκριμένοι ερευνητές προχώρησαν στην εξέταση της εταιρικής διακυβέρνησης εταιρειών που δραστηριοποιούνται και είναι εγκατεστημένες στην Κένυα. Η διερεύνηση αυτή έγινε μέσω συνεντεύξεων που λήφθηκαν από διευθυντικά στελέχη των εταιρειών αυτών. Μέσα από τις συνεντεύξεις, οι ερευνητές έλαβαν τις απόψεις και πεποιθήσεις των διευθυντών των εταιρειών επί του ζητήματος των απαιτήσεων που αυτοί έχουν από τους εσωτερικούς ελεγκτές, αλλά και επί του ζητήματος της υποστήριξης που προσφέρουν σε αυτούς, κατά τη διάρκεια της διεξαγωγής του εσωτερικού ελέγχου. Από τα αποτελέσματα της συγκεκριμένης έρευνας αποδείχτηκε ότι η Επιτροπή Ελέγχου αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του Διοικητικού Συμβουλίου των εταιρειών και μάλιστα, διαφάνηκε η ιδιάζουσα σημασία και συμβολή της στα επίπεδα αποτελεσματικότητας της εταιρικής διακυβέρνησης. Από την συγκεκριμένη έρευνα επιβεβαιώθηκε υψηλή υποστήριξη των διοικητικών στελεχών προς τα ανώτερα στελέχη του εσωτερικού ελέγχου, η οποία οδηγεί σε αυξημένη αποτελεσματικότητα αυτού. Πρόκειται για μία έρευνα που υποστηρίζει ότι τα υψηλά επίπεδα δέσμευσης του Διοικητικού Συμβουλίου προς τους εσωτερικούς ελεγκτές και τις διαδικασίες που πρέπει να ακολουθηθούν στο πλαίσιο της ορθολογικής και εύρυθμης άσκησης των επαγγελματικών και ελεγκτικών αρμοδιοτήτων τους, συμβάλλουν σε καθοριστικό βαθμό στην υψηλή αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου.

Μία ακόμα σχετική έρευνα με το ανωτέρω αναφερόμενο ζήτημα, είναι αυτή που διεξήχθη από τους Endaya & Hanefah (2016). Στην έρευνα αυτή το ερευνητικό δείγμα απαρτίστηκε από εταιρείες που δραστηριοποιούνται και είναι εγκατεστημένες στη Λιβύη. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι τα επιμέρους χαρακτηριστικά στοιχεία του εσωτερικού ελεγκτή διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στα επίπεδα ποιότητας και αποτελεσματικότητας των εσωτερικών ελέγχων. Επίσης, αποδείχτηκε ότι τα υψηλά επίπεδα υποστήριξης των ανώτερων διοικητικών στελεχών προς τους εσωτερικούς ελεγκτές καταλήγουν σε αποτελέσματα μέτριας δυναμικότητας. Αυτό σημαίνει ότι σύμφωνα με τη συγκεκριμένη έρευνα, η υποστήριξη του διοικητικού συμβουλίου προς τους τόσο τελικούς ελεγκτές αποτελεί έναν παράγοντα που επηρεάζει σε μέτριο βαθμό την αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου. Η συγκεκριμένη έρευνα, λοιπόν, έρχεται σε μερική αντιδιαστολή με τα αποτελέσματα των δύο προηγούμενων αναφερόμενων, που επικεντρώθηκαν στην επιρροή που ασκεί η υποστήριξη των

διοικητικών στελεχών προς τους εσωτερικούς ελεγκτές, στην αποτελεσματικότητα της διαδικασίας των εσωτερικών ελέγχων.

Στην έρευνα που διεξήχθη από την πλευρά των Eulerich et al. (2015), η οποία επικεντρώθηκε στην αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα της εταιρικής διακυβέρνησης και στο πόσο αυτή συμβάλλει στη λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου, αποδείχτηκε ότι οι διαδικασίες του εσωτερικού ελέγχου, οι εσωτερικοί ελεγκτές και η επιτροπή ελέγχου είναι τρία σημεία που εμφανίζουν θετική και στατιστικά σημαντική συσχέτιση με την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα των διαδικασιών που ακολουθούνται στο πλαίσιο της εταιρικής διακυβέρνησης των οργανισμών, με την αποτελεσματικότητα των διεξαγόμενων εσωτερικών ελέγχων, καθώς επίσης και με την αποτελεσματικότητα των ακολουθούμενων διαδικασιών που είναι συνυφασμένες με ζητήματα διαχείρισης κινδύνων.

Τέλος, η έρευνα των Abbott et al. (2016) απέδειξε ότι η κοινή παρουσία αρμοδιοτήτων και ανεξαρτησίας αποτελεί απαιτούμενο παράγοντα που πρέπει να προϋπάρχει προκειμένου οι ακολουθούμενες διαδικασίες των εσωτερικών ελέγχων να στεφτούν με απόλυτη επιτυχία και οι εσωτερικοί έλεγχοι να χαρακτηριστούν από υψηλά επίπεδα ποιότητας. Ο εν λόγω προσδιοριστικός παράγοντας αποδείχθηκε σημαντικός και στο ζήτημα της αποτελεσματικής παρακολούθησης των χρηματοοικονομικών αναφορών των εταιριών. Η μελέτη που διεξήχθη από τους Drogalas et al. (2016), στο σημείο αυτό, απέδειξε την υπόσταση θετικής και στατιστικά σημαντικής συσχέτισης μεταξύ της εταιρικής διακυβέρνησης και της επιτροπής ελέγχου και των επιπέδων ανεξαρτησίας αυτής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

3.1 Ερευνητικός Σκοπός

Ο ερευνητικός σκοπός της παρούσας πρωτογενούς ποσοτικής έρευνας έγκειται στη διερεύνηση της συσχέτισης που υπάρχει μεταξύ της εταιρικής διακυβέρνησης και του εσωτερικού ελέγχου. Έτσι, η παρούσα έρευνα αποσκοπεί στην ανάδειξη των προοπτικών και των εξελίξεων που αναδύονται μέσα από αυτήν την σχέση μεταξύ προσωπικού ελέγχου και της εταιρικής διακυβέρνησης.

3.2 Ερευνητικά Ερωτήματα

Για λόγους κάλυψης του ανωτέρω αναφερόμενου ερευνητικού σκοπού προκύπτουν προς απάντηση τα κάτωθι ερευνητικά ερωτήματα:

- (1) Πόσο αποτελεσματική είναι η εταιρική διακυβέρνηση των εταιρειών;
- (2) Πόσο ποιοτικός είναι ο εσωτερικός έλεγχος των εταιρειών;
- (3) Ποιος είναι ο βαθμός υποστήριξης των ανώτερων στελεχών του εσωτερικού ελέγχου;
- (4) Πόσο ανεξάρτητη είναι η επιτροπή ελέγχου;
- (5) Ποιες οι πεποιθήσεις των συμμετεχόντων σύμφωνα με το νέο νομοθετικό πλαίσιο συμμετοχής στο διοικητικό συμβούλιο;
- (6) Ποιοι κίνδυνοι είναι περισσότερο απειλητικοί για τις εταιρείες;
- (7) Ποια η σχέση μεταξύ της εταιρικής διακυβέρνησης και τους εταιρικού ελέγχου;
- (8) Ποια η σχέση του εσωτερικού ελέγχου με την υποστήριξη των ανώτερων στελεχών, την ανεξαρτησία της επιτροπής και τους κινδύνους που απειλούν τις εταιρείες;

3.3 Στάδια Έρευνας

Προκειμένου να διεξαχθεί η παρούσα ποσοτική πρωτογενής έρευνα ακολουθήθηκαν από την πλευρά του ερευνητή τα κάτωθι επιμέρους στάδια, τα οποία, στο σημείο αυτό αναφέρονται επιγραμματικά με την σειρά με την οποία ακολουθήθηκαν:

(1) Προσδιορισμός του ερευνητικού σκοπού

(2) Προσδιορισμός των ερευνητικών ερωτημάτων

(3) Συγκεκριμενοποίηση του πληθυσμού της έρευνας: Πιο συγκεκριμένα, ο ερευνητικός πληθυσμός αποφασίστηκε να απαρτίζεται από στελέχη, τα οποία είναι εξοικειωμένα με τη διαδικασία του εσωτερικού ελέγχου, που ακολουθείται στην εταιρεία στην οποία απασχολούνται. Μεγαλύτερες λεπτομέρειες για την συγκέντρωση του ερευνητικού δείγματος ακολουθούν στην επόμενη ενότητα.

(4) Κατασκευή του ερωτηματολογίου με τρόπο που να απαντά στα ερευνητικά ερωτήματα: Πιο συγκεκριμένα, ο ερευνητής έδωσε ιδιαίτερη προσοχή στην δυνατότητα κάλυψης των ερευνητικών ερωτημάτων από τις επιμέρους ενότητες ερωτήσεων, από τις οποίες αποτελείται το ερευνητικό εργαλείο, που είναι το ερωτηματολόγιο, όπως αυτό παρατίθεται στο παράρτημα Ι της παρούσας διπλωματικής εργασίας. Επίσης, έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στη διατύπωση των ερωτημάτων με τρόπο κατανοητό, έτσι ώστε η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου να είναι εύκολη και προσιτή από την πλευρά του ερευνητικού δείγματος.

(5) Έγκριση του ερωτηματολογίου από τον επιβλέποντα καθηγητή: Πριν ξεκινήσει η αποστολή του ερωτηματολογίου, ο ερευνητής ανέμενε την έγκριση του επιβλέποντος καθηγητή. Αφού τακτοποίησε συγκεκριμένες προσθήκες στο ερωτηματολόγιο που προτάθηκαν από τον επιβλέποντα καθηγητή, προχώρησε στη διαδικασία της διανομής του ερευνητικού εργαλείου.

(6) Καταχώρηση του ερωτηματολογίου στο google forms

(7) Διαδικτυακή αποστολή του ερωτηματολογίου: Το ερωτηματολόγιο εστάλη μέσω μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου σε ελληνικές εταιρείες που διαθέτουν τμήμα

εσωτερικού ελέγχου. Για λόγους διασφάλισης της ανωνυμίας τόσο των συμμετεχόντων όσο και των εταιρειών τους, στο σημείο αυτό, δεν καθίσταται επιτρεπτή περαιτέρω αναφορά των στοιχείων των εν λόγω εταιρειών. Στο πλαίσιο της διαδικτυακής αποστολής του ερωτηματολογίου, ο ερευνητής παρότρυνε τους παραλήπτες να το προωθήσουν σε συναδέλφους και στελέχη, είτε της δικής τους εταιρίας είτε και άλλων εταιριών που γνωρίζουν, προκειμένου να συμπληρωθεί από ανθρώπους που είναι ειδήμονες επί της διαδικασίας του εσωτερικού ελέγχου που ακολουθείται στην εταιρεία στην οποία απασχολούνται.

(8) Λήψη ερευνητικών δεδομένων και συλλογή του ερευνητικού δείγματος: Ο ερευνητής ενημερωνόταν σε πραγματικό χρόνο για την συγκέντρωση των ερευνητικών δεδομένων, μέσα από την πλατφόρμα google forms. Μεγαλύτερες λεπτομέρειες για το ερευνητικό δείγμα ακολουθούν στην επόμενη ενότητα. Στο σημείο αυτό, επισημαίνεται ότι η διαδικασία της συλλογής των αρνητικών δεδομένων διήρκεσε 4 μήνες, και πιο συγκεκριμένα μεταξύ του χρονικού διαστήματος έως και 15/3/2021-2/8/2021.

(9) Κωδικοποίηση των ερευνητικών δεδομένων: Πρόκειται για την διαδικασία μετατροπής των λεκτικών απαντήσεων σε ποσοτικές, δηλαδή σε αριθμούς.

(10) Μεταφορά των κωδικοποιημένων ερευνητικών δεδομένων στο SPSS

(11) Στατιστική ανάλυση και ερμηνεία στατιστικών αποτελεσμάτων: Η στατιστική ανάλυση έγινε αφενός μέσω περιγραφικής και αφετέρου μέσω επαγωγικής στατιστικής.

3.4 Ερευνητικό Δείγμα και Μέθοδος Δειγματοληψίας

Το ερευνητικό δείγμα απαρτίζεται από συνολικά 109 στελέχη εταιρειών που απασχολούνται στο οικονομικό τμήμα και οι οποίοι κατέχουν είτε θέση διευθυντή και προϊσταμένου, είτε απασχολούνται ως λογιστές και εσωτερικοί ελεγκτές. Πρόκειται για στελέχη που διαθέτουν επαρκείς γνώσεις και εξοικείωση με τη διαδικασία του εσωτερικού ελέγχου που ακολουθείται στην εταιρεία στην οποία απασχολούνται. Αυτό

αποτελούσε για τη μοναδική προϋπόθεση που έπρεπε να πληροί ο ερευνητικός πληθυσμός προκειμένου να συμμετέχει στην παρούσα έρευνα.

Η μέθοδος δειγματοληψίας που ακολουθήθηκε ήταν ο συνδυασμός της δειγματοληψίας ευκολίας και της μεθόδου της χιονοστιβάδας. Κρίθηκε ο πλέον καταλληλότερος τρόπος δειγματοληψίας, λόγω του ότι αφενός μέσω της δειγματοληψίας ευκολίας προέβαιναν στην συμπλήρωση του ερωτηματολογίου όσοι άνθρωποι του ερευνητικού πληθυσμού ήταν διαθέσιμοι και πρόθυμοι να συμμετέχουν στην έρευνα, αρκεί να πληρούσαν την ανωτέρω αναφερόμενη προϋπόθεση της εξοικείωσής τους με τη διαδικασία του εσωτερικού ελέγχου που ακολουθείται στην εταιρεία απασχόλησης τους και αφετέρου, μέσω της τεχνικής της χιονοστιβάδας, ο ερευνητής έδινε το δικαίωμα σε όσους συμπλήρωναν το ερωτηματολόγιο, να το προωθήσουν προς συμπλήρωση σε συναδέλφους τους που, ομοίως, πληρούσαν την ανωτέρω αναφερόμενη προϋπόθεση. Με αυτόν τον τρόπο που διασφαλιζόταν η συλλογή μεγαλύτερου ερευνητικού δείγματος σε συντομότερο χρονικό διάστημα. Ωστόσο, η αξιοποίηση της τεχνικής της χιονοστιβάδας δεν μας επιτρέπει να προσδιορίσουμε το ακριβές ποσοστό απόκρισης του ερευνητικού πληθυσμού, καθώς δεν μπορεί να υπολογιστεί με ακρίβεια ο αριθμός των παραληπτών του ερωτηματολογίου.

3.5 Ερευνητικό Εργαλείο

Το ερευνητικό εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε στην παρούσα πρωτογενή ποσοτική έρευνα είναι ένα απόλυτα δομημένο ερωτηματολόγιο, το οποίο βρίσκεται στο παράρτημα Ι της παρούσας διπλωματικής εργασίας.

Στο πρώτο σκέλος του ερωτηματολογίου συλλέγονται δεδομένα για τα κοινωνικά και δημογραφικά στοιχεία των συμμετεχόντων. Το σκέλος αυτό απαρτίζεται από πέντε ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής.

Στο δεύτερο σκέλος του ερωτηματολογίου συλλέγονται στοιχεία που θα οδηγήσουν στη διερεύνηση της σχέσης που υφίσταται μεταξύ της εταιρικής διακυβέρνησης και του εσωτερικού ελέγχου. Το σκέλος αυτό απαρτίζεται από συνολικά τέσσερα μέρη:

- Το πρώτο μέρος αποσκοπεί στη συλλογή στοιχείων για την αποτελεσματικότητα της εταιρικής διακυβέρνησης των εταιρειών. Αποτελείται από τρία ερωτήματα 5-βάθμιας κλίμακας Likert. Από το συγκεκριμένο μέρος θα δημιουργηθεί η μεταβλητή της εταιρικής διακυβέρνησης.
- Το δεύτερο μέρος αποτελείται από τρία ερωτήματα 5-βάθμιας κλίμακας Likert και απώτερος σκοπός του είναι η διερεύνηση της ποιότητας του εσωτερικού ελέγχου των εταιρειών. Από το συγκεκριμένο μέρος θα δημιουργηθεί η μεταβλητή του εσωτερικού ελέγχου.
- Το τρίτο μέρος αποτελείται από τρία ερωτήματα της 5-βάθμιας κλίμακας Likert και από αυτό θα δημιουργηθεί η μεταβλητή της υποστήριξης των ανώτερων στελεχών του εσωτερικού ελέγχου, καθώς απώτερος σκοπός της είναι η συλλογή δεδομένων για την υποστήριξη αυτή και τον βαθμό στον οποίο υφίσταται στις εταιρείες.
- Το τέταρτο μέρος συλλέγει δεδομένα για την ανεξαρτησία της επιτροπής ελέγχου και από αυτό, θα δημιουργηθεί η αντίστοιχη μεταβλητή που θα προσδιορίζει την ανεξαρτησία της επιτροπής ελέγχου. Αποτελείται από συνολικά τρία ερωτήματα της 5-βάθμιας κλίμακας Likert.

Το τρίτο σκέλος του ερωτηματολογίου αποσκοπεί στην καταγραφή των πεποιθήσεων συμμετεχόντων για ζητήματα που είναι συνυφασμένα με τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου των εταιρειών. Το συγκεκριμένο σκέλος αποτελείται από τρεις προτάσεις, τις οποίες οι συμμετέχοντες καλούνται να αξιολογήσουν στο πλαίσιο 5-βάθμιας κλίμακας Likert, ανάλογα με τον βαθμό στον οποίο αυτές επιβαρύνουν τη λειτουργία του διοικητικού συμβουλίου ή συμβάλλουν στη διαφάνεια αυτού, κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

Το τέταρτο και τελευταίο σκέλος του ερωτηματολογίου αποσκοπεί στην καταγραφή των απόψεων και πεποιθήσεων των συμμετεχόντων σε τρία ζητήματα που είναι συνυφασμένα με την εταιρική διακυβέρνηση και την αντιμετώπιση κινδύνων. Στο συγκεκριμένο σκέλος, οι συμμετέχοντες καλούνται να αξιολογήσουν σε μία 5-βάθμια κλίμακα Likert, συνολικά τρεις προτάσεις ανάλογα με τον βαθμό στον οποίο συμφωνούν ή διαφωνούν με αυτές.

3.6 Περιορισμοί Έρευνας

Για τη διεξαγωγή της παρούσας έρευνας αντιμετωπίσαμε δυσκολία συγκέντρωσης περισσότερων απαντήσεων, αφενός λόγω περιορισμένου χρόνου για την ολοκλήρωση της παρούσας διπλωματικής εργασίας και αφετέρου λόγω των δυσμενών συνθηκών που επικρατούν στις ελληνικές εταιρείες, εν καιρώ πανδημίας του κορονοϊού.

Αυτή η δυσκολία οδηγεί στον μοναδικό περιορισμό της παρούσας έρευνας, ο οποίος αφορά το μέγεθος του ερευνητικού δείγματος. Πιο αναλυτικά, το πλήθος των 109 στελεχών που απάντησαν το παρόν ερωτηματολόγιο και αποτελούν το ερευνητικό δείγμα της παρούσας πρωτογενούς ποσοτικής έρευνας δεν μας επιτρέπει να οδηγηθούμε στην γενίκευση των αποτελεσμάτων για το σύνολο των ελληνικών εταιρειών που διαθέτουν τμήμα εσωτερικού ελέγχου.

3.7 Κάλυψη Ερευνητικής Ηθικής

Για την ολοκλήρωση της παρούσας έρευνας τηρήθηκαν, από την πλευρά του ερευνητή, όλα τα ζητήματα ερευνητικής ηθικής και δεοντολογίας που απαιτούνται. Έτσι, ο ερευνητής, κατά τη διάρκεια της διανομής του ερωτηματολογίου στον ερευνητικό πληθυσμό, ενημέρωνε τους παραλήπτες για τον σκοπό της παρούσας έρευνας, για το πού ακριβώς θα χρησιμοποιηθούν τα στατιστικά αποτελέσματα των ερευνητικών δεδομένων, για τη διατήρηση της πλήρους και απόλυτης ανωνυμίας τόσο των ιδίων όσο και των εταιρειών στις οποίες απασχολούνται, καθώς επίσης και για το ότι δεν απαιτείται να συμπληρώσουν κάποιο προσωπικό και ευαίσθητο δεδομένο τους προκειμένου να συμμετέχουν στην παρούσα έρευνα. Επίσης, ο ερευνητής ενημέρωσε τους παραλήπτες του ερωτηματολογίου για το γεγονός ότι σε περίπτωση κατά την οποία αποδέχονταν την συμμετοχή τους στο ερευνητικό δείγμα της παρούσας έρευνας, η συμμετοχή αυτή διακατέχεται από αμιγώς εθελοντικό χαρακτήρα. Τέλος, έθεσε στη διάθεση των παραληπτών του ερωτηματολογίου τα προσωπικά στοιχεία επικοινωνίας του, παροτρύνοντας τους παραλήπτες να επικοινωνήσουν μαζί του, μέσω προσωπικού

μηνύματος ή τηλεφωνικά, σε περίπτωση κατά την οποία τους γεννιόταν κάποια συγκεκριμένη απορία που είναι συνυφασμένη με την παρούσα έρευνα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

4.1 Δημογραφικά Αποτελέσματα

Στο σημείο αυτό, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα του πρώτου μέρους του ερωτηματολογίου, δηλαδή τα δημογραφικά και κοινωνικά στοιχεία του ερευνητικού δείγματος. Για την παρουσίαση αυτή χρησιμοποιούνται στοιχεία της περιγραφικής στατιστικής.

1. Φύλο					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ανδρας	47	43,1	43,1	43,1
	Γυναίκα	62	56,9	56,9	100,0
	Total	109	100,0	100,0	

Πίνακας 1

Τα παραπάνω δεδομένα δείχνουν ότι η πλειοψηφία του ερευνητικού δείγματος, η οποία αντικατοπτρίζεται σε ένα ποσοστό της τάξεως του 56,9%, αποτελείται από γυναίκες και το υπόλοιπο 43,1% από άνδρες. Αυτή η μικρή απόκλιση μεταξύ ανδρών και γυναικών δεν θεωρούμε ότι επιδρά θετικά ή αρνητικά στα ερευνητικά αποτελέσματα.

2. Ηλικία					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	18-25	23	21,1	21,1	21,1
	26-35	19	17,4	17,4	38,5
	36-45	26	23,9	23,9	62,4
	46-55	28	25,7	25,7	88,1
	56-65	13	11,9	11,9	100,0

Total	109	100,0	100,0
-------	-----	-------	-------

Πίνακας 2

Τα παραπάνω δεδομένα δείχνουν ότι ένα ποσοστό της τάξεως του 25,7%, αποτελείται από συμμετέχοντες που ηλικιακά υπάγονται μεταξύ 46-55 ετών, το 23,9% αποτελείται από συμμετέχοντες που βρίσκονται μεταξύ 36-45 ετών, το 21,1% αποτελείται από συμμετέχοντες που βρίσκονται μεταξύ 18,25 ετών, το 17,4% αποτελείται από συμμετέχοντες που βρίσκονται μεταξύ 26 – 35 ετών και τέλος, το υπόλοιπο 11,9% αποτελείται από συμμετέχοντες που ηλικιακά κυμαίνονται μεταξύ 56-65 ετών. Η ανωτέρω αναφερόμενη ποικιλομορφία στις ηλικιακές κατηγορίες στις οποίες υπάγονται οι συμμετέχοντες είναι θετική για την αξιοπιστία των ερευνητικών αποτελεσμάτων, καθώς έχουν συγκεντρωθεί απαντήσεις από ανθρώπους που υπάγονται σε τις τις επιμέρους πιθανές και ηλικιακές ομάδες.

3. Εκπαίδευση-Μόρφωση

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	AEI/ATEI	57	52,3	52,3	52,3
	Μεταπτυχιακό	24	22,0	22,0	74,3
	Διδακτορικό	2	1,8	1,8	76,1
	Άλλο	26	23,9	23,9	100,0
	Total	109	100,0	100,0	

Πίνακας 3

Τα παραπάνω δεδομένα δείχνουν ότι ένα ποσοστό της τάξεως του 52,3% των συμμετεχόντων είναι απόφοιτοι Α.Ε.Ι. – ΑΤΕΙ. Συνεχίζοντας, το 22% του ερευνητικού δείγματος αποτελείται από άτομα που κατέχουν μεταπτυχιακό τίτλο. Η μειοψηφία του 1,8% του ερευνητικού δείγματος αποτελείται από άτομα που κατέχουν διδακτορικό τίτλο. Τέλος, το 23,9% αποτελείται από άτομα άλλου μορφωτικού επιπέδου πλην των ανωτέρω αναφερόμενων. Σε γενικές γραμμές, παρατηρούμε ότι το μορφωτικό επίπεδο του ερευνητικού δείγματος είναι υψηλό, κάτι το οποίο ήταν αναμενόμενο, τη στιγμή κατά την οποία ο ερευνητικός πληθυσμός αποτελείτο από ανθρώπους που εργάζονται

στο τμήμα εσωτερικού ελέγχου των εταιριών τους ή που η εργασία τους είναι άμεσα συνυφασμένη με τη διαδικασία του εσωτερικού ελέγχου.

4. Ποια είναι η θέση που έχετε στην επιχείρηση;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Διευθυντής Τμήματος Εσωτερικού Ελέγχου ή Λογιστηρίου	1	,9	,9	,9
Προϊστάμενος Τμήματος Εσωτερικού Ελέγχου ή Λογιστηρίου	10	9,2	9,2	10,1
Εσωτερικός Ελεγκτής	1	,9	,9	11,0
Λογιστής/τρια	13	11,9	11,9	22,9
Άλλο	84	77,1	77,1	100,0
Total	109	100,0	100,0	

Πίνακας 4

Τα παραπάνω δεδομένα δείχνουν ότι ένα ποσοστό της τάξεως του 11,9%, αποτελείται από ανθρώπους που εργάζονται ως λογιστές. Συνεχίζοντας, ένα ποσοστό της τάξεως του 9,2% του ερευνητικού δείγματος αποτελείται από προϊσταμένους τμημάτων εσωτερικού ελέγχου ή λογιστηρίου, ένα ποσοστό της τάξεως του 0,9% αποτελείται από εσωτερικούς ελεγκτές, ένα ποσοστό της τάξεως του 0,9% αποτελείται από διευθυντές τμημάτων εσωτερικού ελέγχου ή λογιστηρίου και το υπόλοιπο 77,1% αποτελείται από ανθρώπους με άλλη θέση εργασίας πλην των ανωτέρω αναφερόμενων. Ομοίως με ανωτέρω, το γεγονός ότι το ερευνητικό δείγμα απαρτίζεται από ανθρώπους που εμφανίζουν ποικιλομορφία στις θέσεις εργασίας απασχόλησης στους είναι θετικό για την αξιοπιστία των ερευνητικών αποτελεσμάτων, καθώς συγκεντρώνονται απαντήσεις που προέρχονται από πολλές διαφορετικές κατευθύνσεις.

5. Πόσα έτη προϋπηρεσίας έχετε σε αυτή τη θέση στη συγκεκριμένη εταιρεία;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 0-2 έτη	34	31,2	31,2	31,2

3-6 έτη	24	22,0	22,0	53,2
7-10 έτη	7	6,4	6,4	59,6
Περισσότερα από 11 έτη	44	40,4	40,4	100,0
Total	109	100,0	100,0	

Πίνακας 5

Ποικιλομορφία εντοπίζεται στις απαντήσεις των συμμετεχόντων αναφορικά με τα έτη προϋπηρεσίας τους στη συγκεκριμένη θέση εργασίας και στη στην συγκεκριμένη εταιρεία στην οποία απασχολούνται κατά τη στιγμή της συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου. Πιο αναλυτικά, το μεγαλύτερο ποσοστό αντικατοπτρίζεται στο 40,4% των συμμετεχόντων, οι οποίοι δήλωσαν ότι διαθέτουν περισσότερα από 11 έτη προϋπηρεσίας στη συγκεκριμένη θέση εργασίας και στη συγκεκριμένη εταιρεία. Στη συνέχεια, ακολουθεί το 31,2% των συμμετεχόντων που δήλωσαν ότι διαθέτουν 0-2 έτη προϋπηρεσίας, το 22% των συμμετεχόντων που δήλωσαν ότι διαθέτουν μεταξύ 3-6 έτη προϋπηρεσίας και τέλος, το 6,4% των συμμετεχόντων που δήλωσαν 7-10 έτη προϋπηρεσίας. Το γεγονός ότι η πλειοψηφία του ερευνητικού δείγματος διαθέτει πολλά έτη προϋπηρεσίας στη συγκεκριμένη θέση εργασίας και στη συγκεκριμένη εταιρεία είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντικό για την αναβάθμιση της αξιοπιστίας των ερευνητικών αποτελεσμάτων, καθώς πρόκειται για ανθρώπους που γνωρίζουν σε μεγάλο βαθμό τις ακολουθούμενες διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου, καθώς επίσης και το ευρύτερο λειτουργικό και διαδικαστικό πλαίσιο που ακολουθείται στις εταιρείες στις οποίες απασχολούνται.

4.2 Απάντηση Σε Ερευνητικά Ερωτήματα

Στη συγκεκριμένη ενότητα, παρατίθενται τα ερευνητικά αποτελέσματα ανά ερευνητικό ερώτημα. Κάθε ερευνητικό ερώτημα αντιστοιχεί σε συγκεκριμένο σκέλος του ερωτηματολογίου, πέραν των ερευνητικών ερωτημάτων που αναφέρονται στον εντοπισμό σχέσεων μεταξύ συγκεκριμένων μεταβλητών, τα οποία απαντώνται συνδυαστικά από επιμέρους σκέλη του ερωτηματολογίου.

4.2.1 Πόσο αποτελεσματική είναι η εταιρική διακυβέρνηση των εταιρειών;

Το συγκεκριμένο ερευνητικό ερώτημα απαντάται από το σκέλος B1 του ερωτηματολογίου. Προκειμένου να δοθεί απάντηση, παρατίθενται οι κάτωθι πίνακες:

Αποτελεσματικότητα Εταιρικής Διακυβέρνησης					
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
1. Οι εργαζόμενοι γνωρίζουν τα οφέλη της καλής εταιρικής διακυβέρνησης για την εταιρεία τους	109	1,00	5,00	3,5229	,97749
2. Η εταιρεία καταρτίζει οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με τις γενικά αποδεκτές λογιστικές αρχές	109	1,00	5,00	4,0000	1,00000
3. Η διοίκηση της εταιρείας προωθεί τη συμμόρφωση με τις νομοθετικές και κανονιστικές	109	1,00	5,00	3,9908	,95738
Valid N (listwise)	109				

Πίνακας 6

Από τα παραπάνω δεδομένα φαίνεται ότι οι εργαζόμενοι γνωρίζουν τα οφέλη της εταιρικής διακυβέρνησης για την εταιρεία τους, σε μέτριο προς αρκετά μεγάλο βαθμό, τη στιγμή κατά την οποία συγκεντρώθηκε ένας μέσος όρος των απαντήσεων τους, της τάξεως του 3,52, ο οποίος κυμαίνεται μεταξύ της τρίτης και της τέταρτης απαντητικής επιλογής. Επίσης, φαίνεται ότι η εταιρεία καταρτίζει τις οικονομικές καταστάσεις της σύμφωνα με τις γενικά αποδεκτές λογιστικές αρχές σε ικανοποιητικό βαθμό, τη στιγμή κατά την οποία συγκεντρώθηκε ένας μέσος όρος απαντήσεων της τάξεως του 4,00, ο οποίος ταυτίζεται με την τέταρτη απαντητική επιλογή. Τέλος, φαίνεται ότι η διοίκηση της εταιρείας προωθεί σε μεγάλο βαθμό τη συμμόρφωση με τις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις, τη στιγμή κατά την οποία συγκεντρώθηκε ένας μέσος όρος της τάξεως του 3,99, ο οποίος κυμαίνεται πλησίον της τέταρτης απαντητικής επιλογής.

Προκειμένου να φανεί η δυνατότητα σχηματισμού της μεταβλητής της εταιρικής διακυβέρνησης από τις τρεις αυτές οι ερωτήσεις, πραγματοποιείται έλεγχος αξιοπιστίας Cronbach Alpha, τα αποτελέσματα του οποίου φαίνονται στον κάτωθι πίνακα.

Αποτελέσματα Ελέγχου Αξιοπιστίας

Cronbach's Alpha	N of Items
0,791	3

Πίνακας 7

Από τα παραπάνω δεδομένα, τη στιγμή κατά την οποία ο έλεγχος αξιοπιστίας Cronbach Alpha έφερε ως αποτέλεσμα συντελεστή αξιοπιστίας ο οποίος είναι μεγαλύτερος του 0,7, ήτοι 0,791, συνεπάγεται ότι είναι δυνατός ο σχηματισμός της μεταβλητής της εταιρικής διακυβέρνησης από τις τρεις ερωτήσεις του πίνακα 6. Ο κάτωθι πίνακας εμφανίζει τα συγκεντρωτικά περιγραφικά δεδομένα της μεταβλητής της αποτελεσματικότητας της εταιρικής διακυβέρνησης, μέσα από τα οποία προκύπτει ακόμα πιο συγκεκριμένη απάντηση στο εν λόγω ερευνητικό ερώτημα.

Συνολική Αποτελεσματικότητα Εταιρικής Διακυβέρνησης

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Εταιρική Διακυβέρνηση	109	1,67	5,00	3,8379	,76929
Valid N (listwise)	109				

Πίνακας 8

Τα παραπάνω δεδομένα δείχνουν ότι η αποτελεσματικότητα της εταιρικής διακυβέρνησης κυμαίνεται στο 3,84, που αποτελεί έναν ικανοποιητικό μέσο όρο και μας οδηγεί στην απάντηση ότι η εταιρική διακυβέρνηση των εταιρειών χαρακτηρίζεται από υψηλά επίπεδα αποτελεσματικότητας.

4.2.2 Πόσο ποιοτικός είναι ο εσωτερικός έλεγχος των εταιρειών;

Το συγκεκριμένο ερευνητικό ερώτημα απαντάται από το σκέλος B2 του ερωτηματολογίου. Προκειμένου να δοθεί απάντηση, παρατίθενται οι κάτωθι πίνακες:

Αποτελεσματικότητα Εσωτερικού Ελέγχου					
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
1. Το μέγεθος της μονάδας εσωτερικού ελέγχου εντός της εταιρείας είναι επαρκές	109	1,00	5,00	3,6422	,89776
2. Η ομάδα εσωτερικού ελέγχου είναι σε θέση να αξιολογήσει και να βελτιώσει το σύστημα εσωτερικού ελέγχου της εταιρείας	109	2,00	5,00	3,6697	,90324
3. Ο εσωτερικός έλεγχος συμμορφώνεται με τα πρότυπα επαγγελματικής εφαρμογής του εσωτερικού ελέγχου (IPPF)	109	1,00	5,00	3,6514	,90652
Valid N (listwise)	109				

Πίνακας 9

Από τα παραπάνω δεδομένα φαίνεται ότι η επάρκεια του μεγέθους της μονάδας εσωτερικού ελέγχου των εταιρειών είναι μέτρια, τη στιγμή κατά την οποία συγκεντρώθηκε ένας μέσος όρος της τάξεως του 3,64, που κυμαίνεται πλησίον της τρίτης απαντητικής επιλογής. Επίσης, φαίνεται ότι η δυνατότητα της ομάδας εσωτερικού ελέγχου να προβεί σε αξιολόγηση και βελτίωση του συστήματος εσωτερικού ελέγχου της εταιρείας είναι μέτρα προς ικανοποιητική, τη στιγμή κατά την οποία συγκεντρώθηκε ένας μέσος όρος απαντήσεων της τάξεως του 3,69, που κυμαίνεται μεταξύ της τρίτης και της τέταρτης απαντητικής επιλογής. Τέλος, η συμμόρφωση του εσωτερικού ελέγχου με τα πρότυπα επαγγελματικής εφαρμογής εσωτερικού ελέγχου είναι μέτρια προς ικανοποιητική, τη στιγμή κατά την οποία συγκεντρώθηκε ένας μέσος όρος της τάξεως του 3,65, που κυμαίνεται μεταξύ της τρίτης και της τέταρτης απαντητικής επιλογής.

Προκειμένου να φανεί η δυνατότητα σχηματισμού της μεταβλητής του εσωτερικού ελέγχου από τις τρεις αυτές οι ερωτήσεις, πραγματοποιείται έλεγχος αξιοπιστίας Cronbach Alpha, τα αποτελέσματα του οποίου φαίνονται στον κάτωθι πίνακα.

Αποτελέσματα Ελέγχου Αξιοπιστίας

Cronbach's Alpha	N of Items
0,794	3

Πίνακας 10

Από τα παραπάνω δεδομένα, τη στιγμή κατά την οποία ο έλεγχος αξιοπιστίας Cronbach Alpha έφερε ως αποτέλεσμα συντελεστή αξιοπιστίας ο οποίος είναι μεγαλύτερος του 0,7, ήτοι 0,794, συνεπάγεται ότι είναι δυνατός ο σχηματισμός της μεταβλητής του εσωτερικού ελέγχου από τις τρεις ερωτήσεις του πίνακα 9. Ο κάτωθι πίνακας εμφανίζει τα συγκεντρωτικά περιγραφικά δεδομένα της μεταβλητής της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου, μέσα από τα οποία προκύπτει ακόμα πιο συγκεκριμένη απάντηση στο εν λόγω ερευνητικό ερώτημα.

Συνολική Αποτελεσματικότητα Εσωτερικού Ελέγχου

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Εσωτερικός Έλεγχος	109	2,00	5,00	3,6544	0,68181
Valid N (listwise)	109				

Πίνακας 11

Τα παραπάνω δεδομένα δείχνουν ότι η αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου κυμαίνεται στο 3,65, που αποτελεί έναν μετρίως προς ικανοποιητικό μέσο όρο και μας οδηγεί στην απάντηση ότι ο εσωτερικός έλεγχος των εταιρειών χαρακτηρίζεται από μέτρια προς υψηλά επίπεδα αποτελεσματικότητας.

4.2.3 Ποιος είναι ο βαθμός υποστήριξης των ανώτερων στελεχών του εσωτερικού ελέγχου;

Το συγκεκριμένο ερευνητικό ερώτημα απαντάται από το σκέλος B3 του ερωτηματολογίου. Προκειμένου να δοθεί απάντηση, παρατίθενται οι κάτωθι πίνακες:

Βαθμός Υποστήριξης Στελεχών Εσωτερικού Ελέγχου					
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
1. Ο διευθυντής εσωτερικού ελέγχου συζητά την αποστολή του εσωτερικού ελέγχου και τα στοιχεία της εφαρμογής του εσωτερικού με το ΔΣ	109	1,00	5,00	3,6106	,90914
2. Ο διευθυντής εσωτερικού ελέγχου αναφέρει, σε επίπεδο εντός του οργανισμού, ότι ο εσωτερικός έλεγχος εκπληρώνει τις ευθύνες του	109	1,00	5,00	3,7615	1,01743
3. Οι εσωτερικοί ελεγκτές διαθέτουν τους πόρους που απαιτούνται για την εκτέλεση των ατομικών τους ευθυνών	109	2,00	5,00	3,7239	,91073
Valid N (listwise)	109				

Πίνακας 12

Από τα παραπάνω δεδομένα φαίνεται ότι ο διευθυντής του εσωτερικού ελέγχου Συζητά σε μέτριο προς ικανοποιητικό βαθμό την αποστολή του εταιρικού ελέγχου και τα στοιχεία της εφαρμογής του με το διοικητικό συμβούλιο, τη στιγμή κατά την οποία συγκεντρώθηκε ένας μέσος όρος της τάξεως του 3,61, που κυμαίνεται μεταξύ της τρίτης και τέταρτης απαντητικής επιλογής. Επίσης, ο διευθυντής του εσωτερικού ελέγχου αναφέρει σε ικανοποιητικό βαθμό, σε επίπεδο εντός του οργανισμού, ότι ο εσωτερικός έλεγχος εκπληρώνει τις ευθύνες του, τη στιγμή κατά την οποία συγκεντρώθηκε ένας μέσος όρος της τάξεως του 3,76, που κυμαίνεται πλησίον της τέταρτης απαντητικής επιλογής. Τέλος, φαίνεται ότι εσωτερικοί ελεγκτές διαθέτουν σε ικανοποιητικό βαθμό τους απαιτούμενους πόρους για την εκτέλεση των ατομικών τους ευθυνών, τη στιγμή κατά την οποία συγκεντρώθηκε ένας μέσος όρος της τάξεως του 3,72, που κυμαίνεται πλησίον της τέταρτης απαντητικής επιλογής.

Προκειμένου να φανεί η δυνατότητα σχηματισμού της μεταβλητής της υποστήριξης των στελεχών του εσωτερικού ελέγχου από τις τρεις αυτές οι ερωτήσεις, πραγματοποιείται έλεγχος αξιοπιστίας Cronbach Alpha, τα αποτελέσματα του οποίου φαίνονται στον κάτωθι πίνακα.

Αποτελέσματα Ελέγχου Αξιοπιστίας

Cronbach's Alpha	N of Items
0,751	3

Πίνακας 13

Από τα παραπάνω δεδομένα, τη στιγμή κατά την οποία ο έλεγχος αξιοπιστίας Cronbach Alpha έφερε ως αποτέλεσμα συντελεστή αξιοπιστίας ο οποίος είναι μεγαλύτερος του 0,7, ήτοι 0,751, συνεπάγεται ότι είναι δυνατός ο σχηματισμός της μεταβλητής της υποστήριξης των στελεχών του εσωτερικού ελέγχου από τις τρεις ερωτήσεις του πίνακα 6. Ο κάτωθι πίνακας εμφανίζει τα συγκεντρωτικά περιγραφικά δεδομένα της μεταβλητής της υποστήριξης των στελεχών του εσωτερικού ελέγχου, μέσα από τα οποία προκύπτει ακόμα πιο συγκεκριμένη απάντηση στο εν λόγω ερευνητικό ερώτημα.

Συνολικός Βαθμός Υποστήριξης Στελεχών Εσωτερικού Ελέγχου

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Υποστήριξη Στελεχών Εσωτερικού Ελέγχου	109	1,67	5,00	3,7187	0,77403
Valid N (listwise)	109				

Πίνακας 14

Τα παραπάνω δεδομένα δείχνουν ότι η υποστήριξη των στελεχών του εσωτερικού ελέγχου κυμαίνεται στο 3,72, που αποτελεί έναν ικανοποιητικό μέσο όρο και μας οδηγεί στην απάντηση ότι η υποστήριξη των στελεχών του εσωτερικού ελέγχου είναι υψηλή.

4.2.4 Πόσο ανεξάρτητη είναι η επιτροπή ελέγχου;

Το συγκεκριμένο ερευνητικό ερώτημα απαντάται από το σκέλος B4 του ερωτηματολογίου. Προκειμένου να δοθεί απάντηση, παρατίθενται οι κάτωθι πίνακες:

Ανεξαρτησία Επιτροπής Ελέγχου					
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
1. Τα μέλη της Επιτροπής Ελέγχου έχουν πρόσβαση σε σχετικές οικονομικές πληροφορίες, για ένα αποτελεσματικό πλαίσιο ΕΔ	109	1,00	5,00	3,4615	,93193
2. Δεν υπάρχουν σχέσεις μεταξύ του Διευθύνοντος Συμβούλου (CEO) της εταιρείας και των μελών της επιτροπής ελέγχου	109	1,00	5,00	3,1743	1,18512
3. Η ελεγκτική επιτροπή συγκροτείται με την εξουσία να επιβλέπει τη σχέση με τους εξωτερικούς ελεγκτές	109	1,00	5,00	3,6514	,94650
Valid N (listwise)	109				

Πίνακας 15

Από τα παραπάνω δεδομένα φαίνεται ότι τα μέλη της επιτροπής ελέγχου έχουν μέτρια πρόσβαση σε σχετικές οικονομικές πληροφορίες για ένα αποτελεσματικό πλαίσιο εταιρικής διακυβέρνησης, τη στιγμή κατά την οποία συγκεντρώθηκε ένας μέσος όρος της τάξεως του 3,46, που κυμαίνεται πλησίον της τρίτης απαντητικής επιλογής. Επίσης, φαίνεται ότι υπόσταση σχέσεων μεταξύ του διευθύνοντος συμβούλου της εταιρείας και των μελών της επιτροπής ελέγχου είναι μέτρια, τη στιγμή κατά την οποία συγκεντρώθηκε ένας μέσος όρος απαντήσεων της τάξεως του 3,17, κυμαίνεται πλησίον της τρίτης απαντητικής επιλογής και επρόκειτο για αρνητικά διατυπωμένη ερώτηση. Τέλος, φαίνεται ότι η συγκρότηση της ελεγκτικής επιτροπής με την εξουσία του να επιβλέπεται η σχέση με τους εξωτερικούς ελεγκτές είναι μέτρια προς υψηλή, τη στιγμή κατά την οποία συγκεντρώθηκε ένας μέσος όρος απαντήσεων της τάξεως του 3,65, που κυμαίνεται μεταξύ της τρίτης και τέταρτης απαντητικής επιλογής.

Προκειμένου να φανεί η δυνατότητα σχηματισμού της μεταβλητής της ανεξαρτησίας της επιτροπής ελέγχου από τις τρεις αυτές οι ερωτήσεις, πραγματοποιείται έλεγχος αξιοπιστίας Cronbach Alpha, τα αποτελέσματα του οποίου φαίνονται στον κάτωθι πίνακα.

Αποτελέσματα Ελέγχου Αξιοπιστίας

Cronbach's Alpha	N of Items
0,750	3

Από τα παραπάνω δεδομένα, τη στιγμή κατά την οποία ο έλεγχος αξιοπιστίας Cronbach Alpha έφερε ως αποτέλεσμα συντελεστή αξιοπιστίας ο οποίος είναι μεγαλύτερος του 0,7, ήτοι 0,750, συνεπάγεται ότι είναι δυνατός ο σχηματισμός της μεταβλητής της ανεξαρτησίας της επιτροπής ελέγχου από τις τρεις ερωτήσεις του πίνακα 6. Ο κάτωθι πίνακας εμφανίζει τα συγκεντρωτικά περιγραφικά δεδομένα της μεταβλητής της ανεξαρτησίας της επιτροπής ελέγχου, μέσα από τα οποία προκύπτει ακόμα πιο συγκεκριμένη απάντηση στο εν λόγω ερευνητικό ερώτημα.

Συνολική Ανεξαρτησία Επιτροπής Ελέγχου

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Ανεξαρτησία Επιτροπής	109	1,67	5,00	3,5291	0,74565
Valid N (listwise)	109				

Πίνακας 16

Τα παραπάνω δεδομένα δείχνουν ότι η ανεξαρτησία της επιτροπής ελέγχου κυμαίνεται στο 3,53, που αποτελεί έναν μέτριο προς ικανοποιητικό μέσο όρο και μας οδηγεί στην απάντηση ότι η επιτροπή ελέγχου συνοδεύεται από μέτρια προς ικανοποιητικά επίπεδα ανεξαρτησίας.

4.2.5 Ποιες οι πεποιθήσεις των συμμετεχόντων σύμφωνα με το νέο νομοθετικό πλαίσιο συμμετοχής στο διοικητικό συμβούλιο;

Το συγκεκριμένο ερευνητικό ερώτημα απαντάται από το μέρος Γ του ερωτηματολογίου και την ερώτηση 3 του μέρους Δ. Προκειμένου να δοθεί απάντηση, παρατίθενται οι κάτωθι πίνακες:

Πεποιθήσεις Αποτελεσματικότητας Νομοθετικού Πλαισίου					
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Γ1. Πώς αξιολογείτε την καταγραφή των καθηκόντων των μελών για τη λειτουργία του ΔΣ βάσει του νέου νόμου;	109	2,00	5,00	3,3872	,72279
Γ2. Τα κριτήρια των μελών ΔΣ περιλαμβάνουν τουλάχιστον την εκπροσώπηση ανά φύλο σε ποσοστό τουλάχιστον 25% του συνόλου των μελών του ΔΣ.	109	1,00	5,00	3,5688	,92663
Γ3. Ο νέος νόμος προβλέπει κριτήρια πολυμορφίας (diversity) για την επιλογή των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου.	109	1,00	5,00	3,7339	,89899
Δ3. Ο Ν.4706/2020 καταλαμβάνει μόνο τις εισηγμένες εταιρείες και η εφαρμογή του είναι προαιρετική για τις μη εισηγμένες	109	1,00	5,00	3,4037	,92415
Valid N (listwise)	109				

Πίνακας 17

Από τα παραπάνω δεδομένα φαίνεται ότι σε γενικές γραμμές η θετική συμβολή του νομοθετικού πλαισίου ως προς τον τρόπο συγκρότησης και λειτουργίας του διοικητικού συμβουλίου των εταιριών, είναι μέτρια προς ικανοποιητική. Πιο αναλυτικά, η καταγραφή των καθηκόντων των μελών για τη λειτουργία του διοικητικού συμβουλίου βάσει του νέου νομοθετικού πλαισίου κρίθηκε μέτριας αποτελεσματικότητας, τη στιγμή κατά την οποία συγκέντρωσε έναν μέσο όρο της τάξεως του 3,38, που κυμαίνεται πλησίον της τρίτης απαντητικής επιλογής.

Επιπροσθέτως, το γεγονός ότι τα κριτήρια των μελών του διοικητικού συμβουλίου περιλαμβάνουν τουλάχιστον την εκπροσώπηση, ανά φύλο, σε ένα ποσοστό το λιγότερο 25% επί του συνόλου των μελών του διοικητικού συμβουλίου, κρίνεται ως μέτριας προς υψηλής συμβολής στην ενίσχυση της διαφάνειας και τη διευκόλυνση της λειτουργίας του διοικητικού συμβουλίου. Επίσης, το γεγονός ότι ο νέος νόμος προβλέπει κριτήρια πολυμορφίας για την επιλογή των μελών του διοικητικού συμβουλίου, είναι ένα στοιχείο που αξιολογήθηκε με έναν μέσο όρο της τάξεως του 3,73, που κυμαίνεται πλησίον της τέταρτης απαντητικής επιλογής και συνεπάγεται ικανοποιητικά επίπεδα συμβολής στην ενίσχυση της διαφάνειας της λειτουργίας του διοικητικού συμβουλίου. Τέλος, το γεγονός ότι ο Ν.4706/2020, καταλαμβάνει μόνο τις εισηγμένες εταιρίες και ότι η εφαρμογή του είναι προαιρετική για τις μη εισηγμένες, συνεπάγεται μέτρια επιβάρυνση για τις δεύτερες, οι οποίες υπάγονται στη προαιρετική εφαρμογή (M=3,40).

4.2.6 Ποιοι κίνδυνοι είναι περισσότερο απειλητικοί για τις εταιρείες;

Το συγκεκριμένο ερευνητικό ερώτημα απαντάται από τα δύο πρώτα ερωτήματα του Δ μέρους του ερωτηματολογίου. Προκειμένου να δοθεί απάντηση, παρατίθενται οι κάτωθι πίνακες:

Κίνδυνοι					
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
1. Οι κίνδυνοι που απειλούν την εταιρεία είναι εξωτερικοί κίνδυνοι που προέρχονται από το περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιείται	109	1,00	5,00	3,7064	,93594
2. Οι κίνδυνοι που απειλούν την εταιρεία είναι εσωτερικοί κίνδυνοι	109	1,00	5,00	3,5229	1,11052
Valid N (listwise)	109				

Πίνακας 18

Από τα παραπάνω δεδομένα φαίνεται ότι οι εξωτερικοί κίνδυνοι απειλούν τις εταιρείες σε μεγάλο βαθμό, τη στιγμή κατά την οποία συγκεντρώθηκε ένας μέσος όρος της

τάξεως του 3,71, ο οποίος κυμαίνεται πλησίον της τέταρτης απαντητικής επιλογής. Αναφορικά με τους εσωτερικούς κινδύνους, αυτοί απειλούν της εταιρείες σε λίγο μικρότερο βαθμό, ο οποίος είναι μέτριος προς υψηλός, τη στιγμή κατά την οποία συγκεντρώθηκε ένας μέσος όρος της τάξεως των 3,52, που κυμαίνεται μεταξύ της τρίτης και της τέταρτης απαντητικής επιλογής.

Προκειμένου να εντοπιστούν οι διαφορές στις απαντήσεις των συμμετεχόντων αναφορικά με τους κινδύνους που επηρεάζουν την επιχείρησή τους, με βάση τη θέση εργασίας τους και τα έτη προϋπηρεσίας τους, πραγματοποιήθηκε σε αμφότερες τις περιπτώσεις ο στατιστικός έλεγχος One-Way Anova και τα αποτελέσματα φαίνονται ως κάτωθι:

ANOVA – Θέση Απασχόλησης

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1. Οι κίνδυνοι που απειλούν την εταιρεία είναι εξωτερικοί κίνδυνοι που προέρχονται από το περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιείται	Between Groups	,861	4	,215	,239	,916
	Within Groups	93,745	104	,901		
	Total					
		94,606	108			
2. Οι κίνδυνοι που απειλούν την εταιρεία είναι εσωτερικοί κίνδυνοι	Between Groups	4,333	4	1,083	,874	,482
	Within Groups	128,860	104	1,239		
	Total					
		133,193	108			

Πίνακας 19

Τα παραπάνω δεδομένα δείχνουν ότι δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά (sig.>0,05) στις απαντήσεις των συμμετεχόντων με κριτήριο την θέση απασχόλησης τους σε αμφότερου τύπου κινδύνων.

ANOVA-Έτη Προϋπηρεσίας

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
--	----------------	----	-------------	---	------

1. Οι κίνδυνοι που απειλούν την εταιρεία είναι εξωτερικοί κίνδυνοι που προέρχονται από το περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιείται	Between Groups	4,151	3	1,384	1,606	0,192
	Within Groups	90,455	105	,861		
	Total	94,606	108			
2. Οι κίνδυνοι που απειλούν την εταιρεία είναι εσωτερικοί κίνδυνοι	Between Groups	5,132	3	1,711	1,403	0,246
	Within Groups	128,060	105	1,220		
	Total	133,193	108			

Πίνακας 20

Τα παραπάνω δεδομένα δείχνουν ότι δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά (sig.> 0,05) στις απαντήσεις των συμμετεχόντων με κριτήριο τα έτη προϋπηρεσίας τους.

4.2.7 Ποια η σχέση μεταξύ της εταιρικής διακυβέρνησης και τους εταιρικού ελέγχου;

Το συγκεκριμένο ερευνητικό ερώτημα απαντάται κατόπιν διεξαγωγής στατιστικού ελέγχου συσχέτισης Pearson μεταξύ της μεταβλητής της εταιρικής διακυβέρνησης και του εσωτερικού ελέγχου, που σχηματίστηκαν από το B1 και B2 μέρος του ερωτηματολογίου, αντίστοιχα. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον κάτωθι πίνακα:

Συσχέτιση Εσωτερικού Ελέγχου και Εταιρικής Διακυβέρνησης			
		Εταιρική Διακυβέρνηση	Εσωτερικός Έλεγχος
Εταιρική Διακυβέρνηση	Pearson Correlation	1	,569
	Sig. (2-tailed)		,000
	N	109	109

Εσωτερικός Έλεγχος	Pearson Correlation	,569	1
	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	109	109

Πίνακας 21

Τα ανωτέρω αποτελέσματα δείχνουν ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική συσχέτιση μεταξύ του εσωτερικού ελέγχου και της εταιρικής διακυβέρνησης ($\text{sig.} = 0,000 < 0,05$). Πρόκειται για θετική και μέτριας δυναμικότητας συσχέτιση (0,569). Αυτό σημαίνει ότι όταν η ποιότητα του εσωτερικού ελέγχου τείνει να μεταβάλλεται, η αποτελεσματικότητα της εταιρικής διακυβέρνησης ακολουθεί την ίδια κατεύθυνση μεταβολής και το αντίστροφο.

4.2.8 Ποια η σχέση του εσωτερικού ελέγχου με την υποστήριξη των ανώτερων στελεχών, την ανεξαρτησία της επιτροπής και τους κινδύνους που απειλούν τις εταιρείες;

Το συγκεκριμένο ερευνητικό ερώτημα απαντάται κατόπιν διεξαγωγής στατιστικού ελέγχου συσχέτισης Pearson μεταξύ της μεταβλητής του εσωτερικού ελέγχου, που σχηματίστηκε B2 μέρος του ερωτηματολογίου και των μεταβλητών της υποστήριξης των στελεχών του εσωτερικού ελέγχου (σχηματίστηκε από το B3 μέρος του ερωτηματολογίου) της ανεξαρτησίας της επιτροπής ελέγχου (σχηματίστηκε από το B4 μέρος του ερωτηματολογίου) και των εσωτερικών και εξωτερικών κινδύνων (δύο πρώτες ερωτήσεις του Δ μέρους του ερωτηματολογίου). Τα αποτελέσματα φαίνονται στον κάτωθι πίνακα:

Συσχετίσεις Εσωτερικού Ελέγχου με άλλες Μεταβλητές

	Εσωτερικός Έλεγχος
Υποστήριξη Στελεχών Εσωτερικού Ελέγχου	Pearson Correlation
	,557
	Sig. (2-tailed)
	,000
	N
	109

Ανεξαρτησία Επιτροπής	Pearson Correlation	,341
	Sig. (2-tailed)	,000
	N	109
1. Οι κίνδυνοι που απειλούν την εταιρεία είναι εξωτερικοί κίνδυνοι που προέρχονται από το περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιείται	Pearson Correlation	,265
	Sig. (2-tailed)	,505
	N	109
2. Οι κίνδυνοι που απειλούν την εταιρεία είναι εσωτερικοί κίνδυνοι	Pearson Correlation	,013
	Sig. (2-tailed)	,897
	N	109

Πίνακας 22

Τα παραπάνω αποτελέσματα δείχνουν ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική συσχέτιση της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου με την υποστήριξη στελεχών εσωτερικού ελέγχου και με την ανεξαρτησία της επιτροπής ελέγχου ($\text{sig}=0,00<0,05$). Επομένως, οι εν λόγω αναφερόμενες μεταβλητές ασκούν επιρροή στην αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου. Επίσης, οι συγκεκριμένες στατιστικά σημαντικές συσχετίσεις είναι θετικές, που σημαίνει ότι όσο πιο μεγάλη είναι η υποστήριξη των στελεχών εσωτερικού ελέγχου και η ανεξαρτησία της επιτροπής ελέγχου τόσο πιο αποτελεσματικός είναι ο εσωτερικός έλεγχος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Απώτερος σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας ήταν η διερεύνηση της σχέσης που υφίσταται μεταξύ της εταιρικής διακυβέρνησης και του εσωτερικού ελέγχου. Πρόκειται για ένα ζήτημα, το οποίο κρίθηκε αυξημένης ερευνητικής και μελετητικής σπουδαιότητας και αναγκαιότητας, δεδομένης της σπουδαιότητας της διεξαγωγής αποτελεσματικού εσωτερικού ελέγχου στις σύγχρονες επιχειρηματικές μονάδες και της παράλληλης σπουδαιότητας υπόστασης χρηστής και αποτελεσματικής εταιρικής διακυβέρνησης, και δεδομένης της μειωμένης διερεύνησης της εν λόγω συσχέτισης στην περίπτωση της ελληνικής πραγματικότητας.

Από την παρούσα έρευνα προέκυψε ότι οι ελληνικές επιχειρηματικές μονάδες χαρακτηρίζονται από μέτρια επίπεδα αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου τους. Πρόκειται για ένα σημείο, στο οποίο πρέπει να εμβαθύνουν οι ελληνικές επιχειρήσεις δεδομένου ότι τα αυξημένα επίπεδα αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου, οδηγούν σε αυξημένα επίπεδα αποτελεσματικότητας της εταιρικής λειτουργίας και της επίτευξης των εταιρικών στόχων, καθώς επίσης και σε αυξημένα επίπεδα αποτελεσματικότητας της διαδικασίας διαχείρισης και πρόβλεψης εταιρικών κινδύνων.

Στο συγκεκριμένο ζήτημα, μάλιστα, διαφάνηκε ότι οι ελληνικές επιχειρήσεις απειλούνται αφενός από εσωτερικούς και αφετέρου από εξωτερικούς κινδύνους, σε αρκετά μεγάλο βαθμό. Το αυξημένο επίπεδο έκθεσης των ελληνικών επιχειρηματικών μονάδων σε αμφότερους τους εσωτερικούς και εξωτερικούς κινδύνους συνεπάγεται την ακόμα μεγαλύτερη ανάγκη διεξαγωγής αποτελεσματικού εσωτερικού ελέγχου σε αυτές. Ωστόσο, στο σημείο αυτό, πρέπει να επισημανθεί ότι ένα ακόμα εύρημα της παρούσας έρευνας έγκειται στη μη υπόσταση στατιστικά σημαντικής συσχέτισης μεταξύ της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου και των εσωτερικών και εξωτερικών κινδύνων, από τους οποίους απειλούνται οι επιχειρηματικές οντότητες.

Από την παρούσα έρευνα προέκυψαν μέτρια επίπεδα ανεξαρτησίας της επιτροπής ελέγχου, γεγονός το οποίο αποτελεί έναν προσδιοριστικό παράγοντα της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου, καθώς αποδείχτηκε θετική και

στατιστικά σημαντική συσχέτιση μεταξύ της ανεξαρτησίας της επιτροπής ελέγχου και της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου. Πρόκειται για ένα εύρημα που μας οδηγεί σε απόλυτη ευθυγράμμιση με τα αντίστοιχα αποτελέσματα των ερευνών των Eulerich et al. (2015), Abbott et al. (2016) και των Drogalas et al. (2016).

Στην παρούσα έρευνα, τα επίπεδα υποστήριξης των εσωτερικών ελεγκτών από τα διοικητικά στελέχη των εταιρειών είναι αρκετά ικανοποιητικά. Επιπροσθέτως, επισημαίνεται ότι το συγκεκριμένο στοιχείο εμφάνισε στατιστικά σημαντική συσχέτιση με την αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου. Έτσι, επέρχεται απόλυτη ταύτιση με τις έρευνες των Sarens & De Beelde (2006) και των Odoyo & Omwono (2014) οι οποίες υποστήριζαν ακριβώς το ίδιο ερευνητικό αποτέλεσμα. Δεν επέρχεται όμως συμφωνία με τους Endaya & Hanefah (2016), οι οποίοι δεν υποστήριζαν την εν λόγω στατιστικά σημαντική συσχέτιση μεταξύ των δύο αυτών μεταβλητών.

Αναφορικά με την αποτελεσματικότητα της εταιρικής διακυβέρνησης των ελληνικών εταιρειών, αυτή κυμαίνεται σε ικανοποιητικά επίπεδα, που συνεπάγεται ότι οι ελληνικές εταιρείες είναι σε θέση να απολαύσουν τα οφέλη που απορρέουν από την χρηστή και θετική εταιρική διακυβέρνηση, τα οποία είναι πολυδιάστατα και αφορούν αφενός τη λειτουργική ευρυθμία και αφετέρου την οικονομική βιωσιμότητα των εταιρειών. Επίσης, σε ευθυγράμμιση με τις έρευνες των Coram et al. (2008), Karagiorgos et al. (2010), Saud & Marchand (2012) και των Cohen & Sayag (2010), που υποστήριζαν ότι η αποτελεσματική εταιρική διακυβέρνηση συσχετίζεται με την αποτελεσματική διεξαγωγή εσωτερικού ελέγχου, η παρούσα έρευνα απέδειξε ομοίως το εν λόγω ερευνητικό εύρημα. Αυτό σημαίνει ότι οι ελληνικές επιχειρηματικές οντότητες πρέπει να δίνουν έμφαση στην εταιρική τους διακυβέρνηση, καθώς από την αποτελεσματική της άσκηση απολαμβάνουν πολλαπλά οφέλη, όπως προαναφέρθηκε.

Κλείνοντας, προκειμένου να καλυφθεί ο ερευνητικός περιορισμός που προέκυψε στην παρούσα διπλωματική εργασία και αφορά την αδυναμία γενίκευσης των αποτελεσμάτων για το σύνολο της ελληνικής πραγματικότητας, προτείνεται η διεξαγωγή αντίστοιχης έρευνας, μεγαλύτερου βεληνεκούς στο πλαίσιο της οποίας θα συμμετέχει μεγαλύτερο ερευνητικό δείγμα. Έτσι, τα αποτελέσματα θα είναι δυνατόν να γενικευτούν για το σύνολο του ελληνικού επιχειρηματικού τομέα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Abbott, L. J., Daugherty, B., Parker, S., & Peters, G. F. (2016). Internal audit quality and financial reporting quality: The joint importance of independence and competence. *Journal of Accounting Research*, 54(1), 3-40.
- Aldamen, H., Duncan, K., Kelly, S., McNamara, R., and Nagel, S. (2012). Audit committee characteristics and firm performance during the global financial crisis. *Accounting & Finance*, 52(4), 971–1000.
- Baker, H. K., & Anderson, R. (2010). *Corporate governance: A synthesis of theory, research and practice*. Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons Inc.
- Bertin E. (2007). *Audit interne: Enjeux et pratiques a l'international*. Paris, France: Eyrolles Editions d' Organisations.
- Braendle, U. C., Omidvar, A., & Tehraninasr, A. (2013). On the specifics of corporate governance in Iran and the Middle East. *Corporate Ownership and Control*, 10(3), 49-62.
- Brown, J. R., & Casey, L. L. (2016). *Corporate governance: Gates and materials*. Durham, North Carolina: Carolina Academic Press.
- Chen, K.Y., Elder, R.J., and Hsieh, Y.M. (2007). Corporate governance and earnings management: The implications of corporate governance best-practice principles for Taiwanese listed companies. *Journal of Contemporary Accounting & Economics*, 3(2), 73–105.
- Cheung, Y.L., Connelly, J.T., Jiang, P., and Limpaphayom, P. (2011). Does corporate governance predict future performance? Evidence from Hong Kong. *Financial Management*, 40(1), 159–197.
- Cohen, A., & Sayag, G. (2010). The effectiveness of internal auditing: An empirical examination of its determinants in Israeli organizations. *Australian Accounting Review*, 20(3), 296-307.
- Coram, P., Ferguson, C., & Moroney, R. (2008). Internal audit, alternative internal audit structures and the level of misappropriation of assets fraud. *Accounting and Finance*, 48(4), 543-559.

- Davis, G.F., and Useem, M. (2002). Top management, company directors, and corporate control. In A.M. Pettigrew, H. Thomas & R. Whittington (eds.) *Handbook of strategy and management* (pp.233-259), London.
- Drogalas, G., Arampatzis, K., & Anagnostopoulou, E. (2016). The relationship between corporate governance, internal audit and audit committee: Empirical evidence from Greece. *Corporate Ownership and Control*, 14(1-4), 569-577.
- Drogalas, G., Alampourtsidis, S., & Koutoupis, A. (2014). Value-added approach of internal audit in the Hellenic ^{[[1]]}_{SEP} police. *Corporate Ownership and Control*, 11(4-7), 692-698.
- Endaya, K. A., & Hanefah, M. M. (2016). Internal auditor characteristics, internal audit effectiveness, and ^{[[1]]}_{SEP} moderating effect of senior management. *Journal of Economic and Administrative Sciences*, 32(2), 160-176.
- Eulerich, M., Velte, P., & Theis, J. (2015). Internal auditors' contribution to good corporate governance. An empirical analysis for the one-tier governance system with a focus on the relationship between internal audit function and audit committee. *Corporate ownership and Control*, 13(1-1), 141-151.
- Friedman, M. (2008). The social responsibility of business is to increase its profits. Διαθέσιμο στο: <http://umich.edu/~thecore/doc/Friedman.pdf> (15/3/2021)
- IPPF. (2017). International standards for the professional practice of internal auditing (standards). Διαθέσιμο στο: <https://na.theiia.org/standards-guidance/Public%20Documents/IPPF-Standards-2017.pdf> (15/3/2021)
- Iqbal, Z., and Mirakhor, A. (2004). Stakeholders model of governance in Islamic economic system. *Islamic Economic Studies*, 11(2), 43–63.
- Janvrin, D. J., Payne, E. A., Byrnes, P., Schneider, G. P., & Curtis, M. B. (2012). The Updated COSO Internal Control—Integrated Framework: Recommendations and Opportunities for Future Research. *Journal of Information Systems*, 26(2), 189–213.
- Karagiorgos, T., Drogalas, G., Gotzamanis, E., & Tampakoudis, I. (2010). Internal auditing as an effective tool for corporate governance. *Journal of Business Management*, 2(1), 15-24.

- KPMG. (2007). The evolving role of internal audit in corporate governance. Available at: <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/kz/pdf/kz-ias-evolving-role-internal-auditor-200710.pdf> (27/1/2021)
- Lartey, P. Y., Kong, Y., Bah, F. B. M., Santosh, R. J., & Gumah, I. A. (2019). Determinants of Internal Control Compliance in Public Organizations; Using Preventive, Detective, Corrective and Directive Controls. *International Journal of Public Administration*, 1–13.
- Lin, J.W., and Hwang, M.I. (2010). Audit quality, corporate governance, and earnings management: a meta-analysis. *International Journal of Auditing*, 14(1), 57– 77.
- Lupu, D., and Nichitean, A. (2011). Corporate governance and bank performance in Romanian banking system. *The USV Annals of Economics and Public Administration*, 11(1), 219–225.
- Mallin, C.A. (2010). *Corporate governance*. 3rd Edition, Oxford University Press, New York.
- Odoyo, F. S., & Omwono, G. A. (2014). The role of internal audit in enhancing corporate governance for companies listed at Nairobi stock exchange. *Research Journal of Finance and Accounting*, 5(3), 56-61.
- Ojha, N. (2012). *The changing role of internal audit*. Deloitte.
- Pickett, K. (2010). *The essential handbook of internal auditing*. Chichester: John Wiley & Sons.
- Patel, S.A., Balic, A., and Bwakira, L. (2002). Measuring transparency and disclosure at firm- level in emerging markets. *Emerging Markets Review*, 3(4), 325–337.
- Pitt, Sally-Anne, & Michael Pitt. (2014). *Internal Audit Quality*. NJ: John Wiley & Sons, Incorporated.
- Prawitt, D. F., Smith, J. L., & Wood, D. A. (2009). Internal audit quality and earnings management. *The Accounting Review*, 84(4), 1255-1280.
- Reding, K., Sobel, P., Anderson, U., Head, M., Ramamoorti, S., Salamasick, M. & Riddle, C. (2013). *Internal auditing*. Altomonte Springs, Institute of Internal Auditors, Research Foundation.

- Salvioni, D.M., and Bosetti, L. (2006). Corporate governance report and stakeholder view', *Symphonya. Emerging Issues in Management*, 1, 24-46.
- Santiago-Castro, M., and Brown, C.J. (2011). Corporate governance, expropriation of minority shareholders' rights, and performance of Latin American enterprises. *Annals of Finance*, 7(4), 429–447.
- Sarens, G., & De Beelde, I. (2006). The relationship between internal audit and senior management: A qualitative analysis of expectations and perceptions. *International Journal of Auditing*, 10(3), 219-241.
- Sarens, G., De Beelde, I., & Everaert, P. (2009). Internal audit: A comfort provider to the audit committee. *The British Accounting Review*, 41(2), 90-106.
- Saud, S., & Marchand, N. (2012). Contribution of internal audit in the achievement of corporate goals. A case of Sweden and Pakistan. Sweden: Karlstad Business School.
- Soliman, M. M., Ragab, A. A., & Eldin, M. B. (2014). Corporate governance structure and firm' financial performance: Evidences from Egypt. *Corporate Board: Role, Duties and Composition*, 10(1), 49-59.
- Sheridan, T., and Kendall, N. (1992). *Corporate governance: an action plan for profitability and business success*. Pitman Publishing, London.
- Sinclair, M.L. (2011). Developing a model for effective stakeholder engagement management. *Asia Pacific Public Relations Journal*, 12(1), 1–20.
- Sternberg, E. (2004). Corporate governance: accountability in the marketplace. Διαθέσιμο στο: <https://iea.org.uk/publications/research/corporate-governance-accountability-in-the-marketplace>
- Van Peursem, K. A. (2004). Internal auditors' role and authority: New Zealand evidence. *Managerial Auditing Journal*, 19(3), 378-393.
- Wahyuni, S., and Prabowo, M.A. (2012). Corporate control and firm performance: does the type of owners matter? *Interdisciplinary Journal of Research in Business*, 2(3), 23–33.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Μέρος Α. Δημογραφικά

1. Φύλο

Α. Άνδρας

Β. Γυναίκα

2. Ηλικία

Α. 18-25

Β. 26-35

Γ. 36-45

Δ. 46-55

Ε. 56-65

3. Εκπαίδευση-Μόρφωση

Α. ΑΕΙ/ΑΤΕΙ

Β. Μεταπτυχιακό

Γ. Διδακτορικό

Δ. Άλλο

4. Ποια είναι η θέση που έχετε στην επιχείρηση;

Α. Διευθυντής Τμήματος Εσωτερικού Ελέγχου ή Λογιστηρίου

Β. Προϊστάμενος Τμήματος Εσωτερικού Ελέγχου ή Λογιστηρίου

Γ. Εσωτερικός Ελεγκτής

Δ. Λογιστής/τρια

Ε. Άλλο

5. Πόσα έτη προϋπηρεσίας έχετε σε αυτή τη θέση στη συγκεκριμένη εταιρεία;

Α. 0-2 έτη

Β. 3-6 έτη

Γ. 7-10 έτη

Δ. Περισσότερα από 11 έτη

Μέρος Β. Εταιρική Διακυβέρνηση και Εσωτερικός Έλεγχος

B1. Αποτελεσματικότητα εταιρικής διακυβέρνησης

Στον πίνακα που ακολουθεί, βαθμολογήστε την κάθε ερώτηση σε μία κλίμακα από το 1(=Διαφωνώ Απόλυτα) μέχρι το 5(=Συμφωνώ/Ισχύει Απόλυτα) ανάλογα με την κατάσταση που επικρατεί στην επιχείρηση όπου απασχολήστε.

	1	2	3	4	5
1. Οι εργαζόμενοι γνωρίζουν τα οφέλη της καλής εταιρικής διακυβέρνησης για την εταιρεία τους					
2. Η εταιρεία καταρτίζει οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με τις γενικά αποδεκτές λογιστικές αρχές					
3. Η διοίκηση της εταιρείας προωθεί τη συμμόρφωση με τις νομοθετικές και κανονιστικές					

B2. Ποιότητα Εσωτερικού Ελέγχου

Στον πίνακα που ακολουθεί, βαθμολογήστε την κάθε ερώτηση σε μία κλίμακα από το 1(=Διαφωνώ/Ισχύει Απόλυτα) μέχρι το 5(=Συμφωνώ/Ισχύει Απόλυτα) ανάλογα με την κατάσταση που επικρατεί στην επιχείρηση όπου απασχολήστε.

	1	2	3	4	5
1. Το μέγεθος της μονάδας εσωτερικού ελέγχου εντός της εταιρείας είναι επαρκές					
2. Η ομάδα εσωτερικού ελέγχου είναι σε θέση να αξιολογήσει και να βελτιώσει το σύστημα εσωτερικού ελέγχου της εταιρείας					
3. Ο εσωτερικός έλεγχος συμμορφώνεται με τα πρότυπα επαγγελματικής εφαρμογής του εσωτερικού ελέγχου (IPPF)					

B3. Υποστήριξη Ανώτερων Στελεχών Εσωτερικού Ελέγχου

Στον πίνακα που ακολουθεί, βαθμολογήστε την κάθε ερώτηση σε μία κλίμακα από το 1(=Διαφωνώ/Ισχύει Απόλυτα) μέχρι το 5(=Συμφωνώ/Ισχύει Απόλυτα) ανάλογα με την κατάσταση που επικρατεί στην επιχείρηση όπου απασχολήστε.

	1	2	3	4	5
1. Ο διευθυντής εσωτερικού ελέγχου συζητά την αποστολή του εσωτερικού ελέγχου και τα στοιχεία της εφαρμογής του εσωτερικού με το ΔΣ					
2. Ο διευθυντής εσωτερικού ελέγχου αναφέρει, σε επίπεδο εντός του οργανισμού, ότι ο εσωτερικός έλεγχος εκπληρώνει τις ευθύνες του					

3. Οι εσωτερικοί ελεγκτές διαθέτουν τους πόρους που απαιτούνται για την εκτέλεση των ατομικών τους ευθυνών					
--	--	--	--	--	--

B4. Ανεξαρτησία της Επιτροπής Ελέγχου

Στον πίνακα που ακολουθεί, βαθμολογήστε την κάθε ερώτηση σε μία κλίμακα από το 1(=Διαφωνώ/Ισχύει Απόλυτα) μέχρι το 5(=Συμφωνώ/Ισχύει Απόλυτα) ανάλογα με την κατάσταση που επικρατεί στην επιχείρηση όπου απασχολήστε.

	1	2	3	4	5
1. Τα μέλη της Επιτροπής Ελέγχου έχουν πρόσβαση σε σχετικές οικονομικές πληροφορίες, για ένα αποτελεσματικό πλαίσιο ΕΔ					
2. Δεν υπάρχουν σχέσεις μεταξύ του Διευθύνοντος Συμβούλου (CEO) της εταιρείας και των μελών της επιτροπής ελέγχου					
3. Η ελεγκτική επιτροπή συγκροτείται με την εξουσία να επιβλέπει τη σχέση με τους εξωτερικούς ελεγκτές					

Μέρος Γ. Μέλη Διοικητικού Συμβουλίου

Κατά τη γνώμη σας τα παρακάτω θα συμβάλουν στην διαφάνεια κατά την λειτουργία μίας εταιρείας ή επιβαρύνουν με αδικαιολόγητο διοικητικό βάρος και θα δυσχεράνουν την ευελιξία στην λήψη αποφάσεων και την χάραξη της στρατηγικής της εταιρείας; Στον πίνακα που ακολουθεί, βαθμολογήστε την κάθε ερώτηση με βάση την κάτωθι κλίμακα:

1(=Απόλυτα επιβαρυντικό για τη λειτουργία)

2(=Λίγο επιβαρυντικό για τη λειτουργία)

3(=Ούτε επιβαρυντικό για τη λειτουργία, ούτε συμβάλλει στη διαφάνεια)

4(=Συμβάλλει λίγο στη διαφάνεια)

5(=Συμβάλλει απόλυτα στη διαφάνεια).

	1	2	3	4	5
1. Ο νέος νόμος διατηρεί την προϋφιστάμενη διάκριση των μελών του ΔΣ σε εκτελεστικά, μη εκτελεστικά και ανεξάρτητα (άρθρο 5). Ωστόσο, τα επιμέρους καθήκοντα κάθε κατηγορίας μελών του ΔΣ αναμορφώνονται. Πώς αξιολογείτε την καταγραφή των καθηκόντων των μελών για τη λειτουργία του ΔΣ βάσει του νέου νόμου;					
2. Τα κριτήρια επιλογής των μελών του ΔΣ περιλαμβάνουν τουλάχιστον την επαρκή εκπροσώπηση ανά φύλο σε ποσοστό που δεν υπολείπεται του 25% του συνόλου των μελών του διοικητικού συμβουλίου.					
3. Ο νέος νόμος προβλέπει κριτήρια πολυμορφίας (diversity) για την επιλογή των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου.					

Μέρος Δ. Εταιρική Διακυβέρνηση και Αντιμετώπιση Κινδύνων

Στον πίνακα που ακολουθεί, βαθμολογήστε την κάθε ερώτηση σε μία κλίμακα από το 1(=Διαφωνώ/Ισχύει Απόλυτα) μέχρι το 5(=Συμφωνώ/Ισχύει Απόλυτα) ανάλογα με την άποψή σας για την εταιρική διακυβέρνηση και την αντιμετώπιση των κινδύνων.

	1	2	3	4	5
1. Οι κίνδυνοι που απειλούν την εταιρεία είναι εξωτερικοί κίνδυνοι που προέρχονται από το περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιείται (πχ αγορά-ανταγωνισμός, οικονομική κατάσταση, παγκοσμιοποίηση κ.ά.)					
2. Οι κίνδυνοι που απειλούν την εταιρεία είναι εσωτερικοί κίνδυνοι (πχ διαφάνεια, διασφάλιση αξιοπιστίας, στρατηγική, οργανωτική δομή, αποδοτική χρήση κεφαλαίων κ.ά.)					
3. Ο Ν.4706/2020 καταλαμβάνει μόνο τις εισηγμένες εταιρείες και εκτιμάται ότι θα έχει ευεργετικά αποτελέσματα. Η προαιρετική του εφαρμογή από τις μη εισηγμένες εταιρείες θα τις επιβαρύνει τόσο διοικητικά όσο και από άποψη αύξησης του κόστους διοίκησης χωρίς τα ανάλογα ευεργετικά αποτελέσματα.					

ΤΕΛΟΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ